ప్రచురణార్థమైన

భారత దేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిల్ అప్పిల్లేట్ అధికార పరిధి

సివిల్ అప్పీల్ నెం.1497/2023

[ఎస్ఎల్పి (సి) నెం. 4149/2016 నుండి ఉద్భవించింది]

షాహ్ నెవాజ్ ఖాన్ మరియు మాది. ...అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

స్టేట్ ఆఫ్ నాగాలాండ్ మరియు ఇతరులు. ...ప్రతివాదు(లు)

బదిలీ పిటిషన్ (సి) నెం. 307/2016

షాహ్ నెవాజ్ ఖాన్ మరియు మాది. ...అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

స్టేట్ ఆఫ్ నాగాలాండ్ మరియు ఇతరులు. ...ప్రతివాదు(లు)

తీర్పు

దీపాంకర్ దత్తా, న్యాయమూర్తి

1. అనుమతి మంజూరు చేయబడింది

సమస్య:

2. ఒక సమస్య, సహజంగా చట్టబద్ధమైనది మరియు నవ నిర్ణయం కోసం ఉద్భవించింది. దేశంలోని మూడు వేర్వేరు హైకోర్టులు పూర్తిగా స్థిరమైన అభిప్రాయాలను తీసుకున్నప్పటికీ, గౌహతి

హైకోర్టు సవాలు చేసిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులలో తీసుకున్న అభిప్రాయం మినహా, అదే హైకోర్టు యొక్క విస్తృత ధర్మాసనం పరోక్షంగా తోసిపుచ్చింది, ఈ కోర్టుకు ఇప్పటివరకు అటువంటి సమస్యను పరిష్కరించడానికి మరియు ఏ విధంగానైనా నిర్ణయించే అవకాశం ఉండకపోవచ్చు.

3. సమస్య క్లుప్తంగా చెప్పాలంటే:

సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని విభాగము 25 (క్లుప్తంగా 'సిపిసి')ప్రకారం ఒక దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను ఒక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయడానికి సుప్రీంకోర్టు ఏకైక అధికార నిక్షేప స్తానము? లేదా, రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టు అయితే, CPC యొక్క విభాగము 24 కింద బదిలీ కోసం ఒక దరఖాస్తు మరియు ఒక దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర ప్రొసీడింగ్ లను సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయడం, ఆ విధంగా రెండు హైకోర్టు కోర్టులు అధీనంలో ఉంటాయి, కానీ అవి పరిశీలన మరియు నిర్ణయమును చేయుటకు గల అధికార పరిధిని ఉపయోగించే వివిధ రాష్ట్రాల్లో పరిశీలన మరియు నిర్ణయం కోసం బదిలీ కేసులో తీర్మానము చేయునా?

ఈ సవాలులో గల వాస్తవాలు మరియు ఉత్తర్వు దాఖలు చేయడానికి:

4. ఈ అప్పీలు దాఖలు చేయడానికి దారితీసిన వాస్తవాలు: అప్పీలుదారులు 2007లో నాగాల్యాండ్ లోని దిమాపూర్ జిల్లా న్యాయమూర్తి కోర్టులో హక్కు, టైటిల్ మరియు వడ్డీ శాశ్వత నిషేధం మరియు నష్టపరిహారం కోసం దావా వేసినట్లు వెల్లడిస్తున్నాయి. దావాలో ప్రైవేట్ ప్రతివాదులు సృష్టించిన ప్రతికూల పరిస్థితుల కారణంగా మూడు సందర్భాల్లో దావా కొట్టివేయబడింది మరియు పునరుద్ధరణకు దారితీసింది. దిమాపూర్లో దావా విచారణను కొనసాగించడం తమకు ఎందుకు అసాధ్యమని వాదించిన అప్పీలుదారులు, దావాను గౌహతి, అస్సాం జిల్లా న్యాయమూర్తి కోర్టుకు బదిలీ చేయాలనే ఉత్తర్వు కోసం గౌహతి హైకోర్టు ముందు సిపిసి విభాగము 24 కింద ఒక దరఖాస్తును దాఖలు చేశారు.

ప్రస్తుతం అస్సాం, నాగాలాండ్, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా ఉన్న గౌహతి హైకోర్టు యొక్క ప్రధాన న్యాయమూర్తి, అధ్యక్షత వహిస్తూ, బదిలీ కోసం చేసిన దరఖాస్తును 2015 డిసెంబర్ 10 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ద్వారా తిరస్కరించారు. అలా తిరస్కరించినప్పటికీ, ప్రధాన న్యాయమూర్తి **పోమి సేన్గుప్తా వర్సెస్ బిశ్వజిత్ సేన్గుప్తా** లో మునుపటి నిర్ణయాన్ని అనుసరించారు, ఇది పూర్తిగా **దుర్గేష్ శర్మ వర్సెస్ జయశ్రీ కేసులో ఈ కోర్టు నిర్ణయం పై**

ఆధారపడెను. సీపీసీలోని విభాగము 24 కింద దరఖాస్తును తిరస్కరిస్తూ వెలువడిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ఈ అప్పీల్లో సవాలు చేయబడింది.

5. న్యాయమూర్తి ద్వారా రద్దు చేయబడిన ఉపశమును, అప్పీలుదారులు అతి జాగ్రతతో సి. పి. సి. లోని విభాగము 25 కింద అదే ఉపశమును కోరుతూ న్యాయస్థానం ముందు దరఖాస్తును చేసుకున్నారు.

6. అప్పీలుదారులకు మద్దతుగా సీనియర్ న్యాయవాది గోస్వామి హాజరై ఇలా వాదించారు:

ఎ. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 214 ప్రకారం ప్రతి రాష్ట్రానికి ఒక ఉన్నత న్యాయస్థానం ఉండాలి. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 239 రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టు ఏర్పాటుకు వీలు కల్పిస్తుంది.

బి. ప్రస్తుత వివాదంపై నిర్ణయం తీసుకునే విషయమై సి. పి. సి. యొక్క సంబంధిత నిబంధనలు 22 నుండి 25 వరకు ఉన్న సెక్షన్లు, విభాగము-3తో సహా దిగువ కోర్టుల వ్యవహారము గూర్చి పొందుపర్చబడినది.

సి. సిపిసి విభాగము 24లో హైకోర్టు మరియు జిల్లా కోర్టుల కార్యకలాపాలను బదిలీ చేయడానికి ఉన్న అధికారాల గూర్చి పొందుపర్చబడినది.

డి. ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలు విభాగము 24 సిపిసి యొక్క అన్ని అంశాలను స్పష్టంగా సంతృప్తిపరుస్తాయి, ముఖ్యంగా, సబ్-విభాగము (1) లోని క్లాజ్ (బి) లోని సబ్-క్లాజ్ (ii).అటువంటి నిబంధన 24ని పూర్తిగా పరిశీలిస్తే, హైకోర్టు, ఏ దశలోనైనా, తన ముందు పెండింగ్లో ఉన్న కార్యకలాపాలను తనకు అధీనంలో ఉన్న ఏ కోర్టుకైనా బదిలీ చేయవచ్చని లేదా తనకు అధీనంలో ఉన్న ఏ కోర్టులోనైనా పెండింగ్లో ఉన్న కార్యకలాపాలను తనకు లేదా దానికి అధీనంలో ఉన్న ఏ ఇతర కోర్టుకైనా బదిలీ చేయవచ్చని సూచిస్తుంది.అందువల్ల, ఈ నిబంధన కింద "దానికి అధీనంలో ఉన్న న్యాయస్థానం" అనే వ్యక్తీకరణకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది. సీపీసీ, ఇతర విషయాలతోపాటు, హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్న న్యాయస్థానాలను నిర్వచిస్తుంది. అందువల్ల, సిపిసి యొక్క విభాగము 24 యొక్క సాదా పఠనంలో, బదిలీ చేసేవారు మరియు బదిలీ చేసే న్యాయస్థానాలు రెండూ దానికి అధీనంలో ఉండి, దాని ప్రాదేశిక అధికార పరిధిలోకి వస్తే, కార్యకలాపాలను అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీని నిర్దేశించే అధికారం మరియు అధికార పరిధి ఉమ్మడి హైకోర్టుకు, అంటే గౌహతి హైకోర్టుకు ఉందని స్పష్టమవుతుంది, ఇది ప్రస్తుత కేసు.

ఇ. సిపిసి యొక్క విభాగము-24 మరియు విభాగము-25 యొక్క సామరస్యపూర్వకమైన నిర్మాణంపై, రెండు రాష్ట్రాలు వేర్వేరు హైకోర్టులను కలిగి ఉన్న రెండు రాష్ట్రాల మధ్య కార్యకలాపాల అంతర-రాష్ట్ర బదిలీకి మాత్రమే రెండోది వర్తిస్తుందని స్పష్టమవుతుంది, అయితే, ఉమ్మడి హైకోర్టు యొక్క ప్రాదేశిక అధికార పరిధిలో కార్యకలాపాలను అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీకి సంబంధించిన కేసులో, సాధారణ హైకోర్టుకు సిపిసి యొక్క విభాగము-24 కింద తన అధికారాన్ని వినియోగించుకొని, పైన పేర్కొన్న స్వభావం గల కార్యకలాపాలను అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీని ఆదేశించే అధికారం మరియు అధికార పరిధి ఉంటుంది.

ఎఫ్. ఇది చట్టం యొక్క స్థిరమైన ప్రతిపాదన , ఒక నిబంధనను రూపొందించడంలో , ఒక నిర్దిష్ట వివరణపై సంభవించే పరిణామాలు నిబంధన అనేది సంబంధిత పరిశీలన జస్టిస్ జి.పి. సింగ్ తన గ్రంథం 3లో ఇలా పేర్కొన్నాడుః

4. పర్యవసానమునకు సంబంధించినది

ఉపయోగించిన భాష ఒకటి కంటే ఎక్కువ నిర్మాణాలను వినగల సామర్థ్యం కలిగి ఉంటే, నిజమైన అర్థాన్ని ఎంచుకోవడంలోనే పరిగణించవలెను , పరిగణించండి.ప్రత్యమ్నాయము నిర్మాణాలను అవలంబించడం వల్ల కలిగే పరిణామాలను తప్పక ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది.కష్టాలు, తీవ్రమైన అసౌకర్యం, అన్యాయం, అసంబద్ధత లేదా క్రమరాహిత్యానికి దారితీసే లేదా వ్యవస్థలో అస్థిరత లేదా అనిశ్చితి మరియు ఘర్షణకు దారితీసే నిర్మాణాన్ని అధిశాసనము నియంత్రించడానికి ఉద్దేశించిన దానిని తిరస్కరించాలి మరియు అటువంటి ఫలితాలను నివారించే నిర్మాణానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

జి. సుప్రీంకోర్టు ఆమోదంతో డి. సాయిబాబా వర్సెస్ బార్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు తీర్పులోని 17వ పేరా పరిశీలన ఉటంకించబడింది.,

హెచ్. అందువల్ల, పైన పేర్కొన్న పరిశీలన అప్పీలుదారుల విన్నపముకు మద్దతు ఇస్తుంది, సాధారణ ఉమ్మడి హైకోర్టు భూభాగంలోని కక్షిదారులు బదిలీని కోరుతూ గౌహతి హైకోర్టును ఆశ్రయించడం మరింత వీలుగా ఉంటుంది.

7. గోస్వామి మరో మూడు నిర్ణయాలను కూడా ఉదహరించారు. మొదటిది గౌహతి హైకోర్టు విస్తృత ధర్మాసనం యొక్క నిర్ణయం **మేఘా జైన్ వర్సెస్ కార్తిక్ జైన్. పోమి సేన్గుప్తా (పైన పేర్కొన్న)**ఈ నిర్ణయాన్ని తోసిపుచ్చారు, **దానిపై ఆక్షేపిత తీర్పు మరియు క్రమం ప్రతిపాదించబడింది. రెండవది**

చలసాని దీప్తి వర్సెస్ చలసాని కృష్ణ చైతన్య కేసులో (ఉమ్మడి) ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు మరియు చివరి నిర్ణయం ఐరీన్ బ్లాంచ్ ఖేరా వర్సెస్ గ్లెన్ జాన్ విజయ్ కేసులో బాంబే హైకోర్టు.

8. తను పైన పేర్కొన్న వాదనల ఆధారంగా, సవాలు కింద ఉన్న ఉత్తర్వును కొట్టివేయాలని మరియు CPC విభాగము 24 కింద అప్పీలుదారుల దరఖాస్తును కొత్తగా పరిశీలించడానికి కేసును గౌహతి హైకోర్టుకు పంపించాలని గోస్వామి మమ్మల్ని కోరారు. ప్రత్యమ్నాయముంగా, విభాగము 25 కింద ఉన్న దరఖాస్తును దాని స్వంత యోగ్యతలపై మేము పరిగణించవచ్చని విన్నవించారు.

1 నుండి 3 ప్రతివాదుల వాదనలు:

9. ఈ అప్పీలును వ్యతిరేకిస్తూ, శ్రీ బాల్గోపాల్ నాగాలాండ్ రాష్ట్ర సీనియర్ న్యాయవాది మరియు అధికారుల ఈ క్రింది విధంగా వాదించారుః

ఎ. భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 211 ప్రకారం రెండు రాష్ట్రాలు ఉమ్మడి హైకోర్టును పంచుకునే విచిత్ర పరిస్థితులను దృష్టిలో ఉంచుకుని, తక్షణ కేసులో సి. పి. సి. లోని విభాగము 24 మరియు విభాగము 25 యొక్క పరిధి మరియు పరిధికి సంబంధించిన ఒక సంక్షిప్త సమస్య ఈ కోర్టు ముందు తలెత్తింది.

బి. సిపిసిలోని విభాగము 24 (1) (బి), హై కోర్ట్ కేసులో పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను ఉపసంహరణ అధికారాన్ని హైకోర్టుకు ఇస్తుంది. దానికి అధీనంలో ఉన్న న్యాయస్థానం దానిని విచారించుటకు లేదా పరిష్కరించడానికి సమర్థత కలిగిన ఏదైనా న్యాయస్థానానికి బదిలీ చేసే అధికారము ఇస్తుంది. నాగాలాండ్ రాష్ట్రానికి ప్రత్యేక హైకోర్టు లేనందున, పర్యవసానంగా నాగాలాండ్ రాష్ట్రంలో పనిచేస్తున్న అన్ని కోర్టులు గౌహతి హైకోర్టుకు లోబడి ఉంటాయి, ఎందుకంటే అస్సాం, నాగాలాండ్, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు అది ఉమ్మడి హైకోర్టు.

సి. అయితే, ఒక రాష్ట్రం నుండి తనకు అధీనంలో ఉన్న ఏదైనా కోర్టు ముందు పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను ఉపసంహరణ అధికారం ఉమ్మడి హైకోర్టుకు ఉందా మరియు దానిని మరొక రాష్ట్రంలో, దానికి అధీనంలో ఉన్న ఏదైనా కోర్టుకు బదిలీ చేసే అధికారం ఉందా అని అర్థం చేసుకోవడానికి, కోడ్లోని 24 మరియు 25 సెక్షన్లలోని రెండు నిబంధనలును పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది, ఎందుకంటే ఇందులో అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీ ఉంటుంది, అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీ సరళీకరణ కాదు.

డి. విభాగము 25 (1) లోని నిబంధనలు యొక్క నిజమైన ప్రాముఖ్యత మరియు అర్థాన్ని గ్రహించుటకు, ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా బదిలీ చేయవలసిన ఇతర చర్యలను ఆదేశించడానికి రెండు రెట్లు అధికారం ఉన్నందున, ఈ నిబంధనను రెండు భాగాలుగా చదవాలి:

ఐ. ఒక హైకోర్టు నుండి మరొక హైకోర్టుకు; లేదా

II.ఒక రాష్ట్రంలో ఒక సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్రంలో మరొక సివిల్ కోర్టుకు.

10. దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఈ న్యాయస్థానం చేసిన పరిశీలన వలన ఈ వివరణ ధృవీకరించబడింది.

ఇ. విభాగము 25 అనేది సిపిసిలోని ఏకైక నిబంధన, ఇది ఒక కేసును ఒక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయడాన్ని సూచిస్తుంది.యాదృచ్ఛికంగా, అప్పీలుదారులు స్వయంగా ఈ సహాయము కోసం అడుగుతున్నారు.

ఎఫ్. 1976 ఏప్రిల్ 1న ఆమోదించబడిన సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ (సవరణ) బిల్లు 1974 యొక్క జాయింట్ కమిటీ, లోక్ సభ వారి నివేదిక ప్రకారము, ఈశాన్య ప్రాంతానికి సంబంధించినంత వరకు 24 మరియు 25 సెక్షన్ల మధ్య సంఘర్షణకు సంబంధించి ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో ఒకటి, అంటే మేఘాలయ రాష్ట్రం ఈ సమస్యను లేవనెత్తినట్లు తెలిపిరి మరియు మినిట్స్ ను చదివిన తరువాత ఈ సమస్యను పరిశీలిస్తామని కమిటీ హామీ ఇచ్చినట్లు సూచిస్తుంది.

జి. సిపిసిలోని విభాగము 25 (1) లోని నిర్దిష్ట నిబంధనను దృష్టిలో ఉంచుకుని, నాగాలాండ్లోని దిమాపూర్లోని సివిల్ కోర్టు నుండి అస్సాంలోని గౌహతిలోని సివిల్ కోర్టుకు అప్పీలుదారులు దాఖలు చేసిన దావాను బదిలీ చేయమని ఆదేశించే అధికారం సుప్రీం కోర్టుకు మాత్రమే, మరే ఇతర కోర్టుకు లేదు.

10. పైన పేర్కొన్న వాదనలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, వివాదాస్పద తీర్పులో జోక్యం అవసరం లేదని, దానిని సమర్థించడానికి అర్హమైనదని శ్రీ బాల గోపాల్ వాదించారు.

ప్రతివాదుల 4 మరియు 5 యొక్క వాదనలు:

11. ప్రతివాదులు 4 మరియు 5 తరపున హాజరైన గౌరవ న్యాయవాది శ్రీ శర్మ ఈ క్రింది విధంగా వాదించారు:

ఎ. సీపీసీలోని విభాగము 24 ప్రకారం ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర కార్యకలాపాలను రాష్ట్రాల మధ్య బదిలీ చేసే అధికారం హైకోర్టు ద్వారా అమలు చేయడానికి అందుబాటులో లేదు, ఎందుకంటే అటువంటి అధికారం స్పష్టంగా మరియు ప్రత్యేకంగా దాని విభాగము 25లో అందించబడింది, దీనిని సుప్రీంకోర్టు మాత్రమే అమలు చేస్తుంది.

బి. అప్పీలుదారుల తరపున సీనియర్ న్యాయవాది దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) కేసుపై ఉంచిన విశ్వసనీయత తప్పు, ఎందుకంటే ఆ కేసు ప్రత్యేకమైనది.3వ పేరాలో పొందుపరచబడిన సమస్యను నిర్ణయించడానికి ఈ కోర్టు 47వ పేరాలో చేసిన పరిశీలనలు మరియు ప్రస్తుత కేసులో జరిగినట్లుగా ఈ కోర్టుకు ఈ సమస్యను పరిశీలించే అవకాశం లేదు.అటువంటి పరిశీలనను సర్వోన్నతమైన ఆజ్ఞగా పరిగణించవచ్చని (న్యాయస్థానంలో లేదా వ్రాతపూర్వక వ్యాఖ్యలో ఉచ్ఛరించిన న్యాయమూర్తి అభిప్రాయ వ్యక్తీకరణ యొక్క ఆనుషంగిక వ్యాఖ్యగా నిర్వచించబడింది) పేర్కొనుట చాలా సులభం. తీర్పు, దీనిలోని నిర్ణయానికి అవసరం లేదు మరియు అందువల్ల పూర్వపు కేసులోని ఉదాహరణగా చట్టబద్ధంగా కట్టుబడి ఉండదు.

సి. ఏది ఏమైనప్పటికీ, దుర్గేష్ శర్మ (కేసులోని పైన పేర్కొన్న) 57వ పేరాలో ఈ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు, అప్పీలుదారుల తరపున లేవనెత్తిన అంశాన్ని రద్దు చేస్తుంది.

డి. మేఘా జైన్ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో, గౌహతి హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్, విభాగము 23 (1) మరియు/లేదా విభాగము 23 (2) తో సహా సిపిసి విభాగము 24 కింద ఒక దావా, అప్పీల్ లేదా ఏదైనా ఇతర చర్యను దాని అధికార పరిధిలోని నాలుగు రాష్ట్రాల్లో ఒకదాని నుండి విచారణ కోసం దాని అధికార పరిధిలోని ఇతర రాష్ట్రానికి బదిలీ చేయడానికి అధికార పరిధిని కలిగి ఉందని పేర్కొంది.మేఘా జైన్ (పైన పేర్కొన్న) లోని 9వ పేరాలో, హైకోర్టు లేదా జిల్లా కోర్టు, ఏ దశలోనైనా, తన ముందు పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా మొదలైన వాటిని తన అధీనంలోని ఏ కోర్టుకైనా బదిలీ చేయవచ్చని మరియు ఒక రాష్ట్రం నుండి నాలుగు రాష్ట్రాలలో దేనికైనా బదిలీ చేయాలని కోరుతూ బదిలీ పిటిషన్ దాని కింద నిర్వహించబడుతుందని నిర్ధారణకు రావడానికి సిపిసి యొక్క విభాగము 24 (1) (ఎ) కు సూచన చేయబడింది. పైన పేర్కొన్న తీర్మానం చట్టం సరైన వివరణ కాదు. సిపిసి లోని 22 నుండి 24 వరకు మరియు దాని యొక్క 25 వరకు విభాగాలు సిపిసి రెండు వేర్వేరు సంకేతాలు(Codes) మరియు ఈ రెండు సెట్ల సంకేతాలు పనిచేసే అధికారానికి సంబంధించి ఒక దానిని మరొకటి ఆధిగమించాడు.

ఇ. సి. పి. సి. లోని విభాగము 22 యొక్క సాదా పఠనం, దాని చివరి భాగంలో కనిపించిన "అనేక కోర్టులు" అనే పదాలు విభాగము 23లో కొనసాగించబడ్డాయని తెలుపును , అయితే విభాగము 22 మరియు 25 లేదా విభాగము 23 మరియు 25 మధ్య అలాంటి సహసంబంధం లేదు.అందువల్ల, విభాగము 25 తో పాటు విభాగము 23 యొక్క అనువర్తనం పూర్తిగా లోపభూయిష్టంగా కనిపిస్తుంది.అలాగే, విభాగము 24 కింద అధికార వినియోగానికి సంబంధించి, జిల్లా కోర్టుకు కూడా ఈ అధికారం అందుబాటులో ఉంచబడింది, ఇది విభాగము 24 కింద ఉన్న అధికారం 22 మరియు 23 సెక్షన్ల కొనసాగింపు మాత్రమే అని స్పష్టం చేస్తుంది.

ఎఫ్. ఇంకా, విభాగము 22 కింద దావాలను బదిలీ చేసే అధికారాన్ని ఉపయోగించవచ్చు, "(డబ్ల్యూ) ఇక్కడ రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ కోర్టులలో దేనినైనా ఒక దావాను ఏర్పాటు చేయవచ్చు మరియు అటువంటి కోర్టులలో ఒకదానిలో ఏర్పాటు చేయబడుతుంది".మరియు బదిలీ కోసం దరఖాస్తు ఏ కోర్టుకు ఉండవచ్చనే ప్రయోజనాల కోసం విభాగము 22 కింద ఈ అధికారం విభాగము 23లో వివరించబడింది.ఇంకా, దరఖాస్తు చేసిన తర్వాత, విభాగము 24 కింద, అటువంటి అధికారాన్ని ఎలా ఉపయోగించవచ్చో వివరించబడింది. అందువల్ల, విభాగము 22 దావా విభాగము 23 ఏ ఏ కోర్టులో మరియు విభాగము 24 అటువంటి బదిలీలను ఎలా ప్రభావితం చేయవచ్చో తెలియజేయును.

జి. పైన పేర్కొన్నదానికి విరుద్ధంగా, విభాగము 25 కింద ఉన్న అధికారం స్పష్టంగా నిర్వచించబడింది మరియు విభాగము 25, వర్గీకరణ మరియు ఖచ్చితత్వంలో ఉన్న విధంగా 22 నుండి 24 వరకు ఉన్న సెక్షన్లలో దాని గురించి ప్రస్తావించబడలేదు.అందువల్ల, ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను ఒక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టు నుండి ఏ ఇతర రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయవచ్చని, దానిని ఈ కోర్టు మాత్రమే చేయగలదని సిపిసి విభాగము 25 కింద మాత్రమే ఒక ఆదేశం ఉందని శాసన ఉద్దేశం స్పష్టంగా ఉంది.

12. పైన పేర్కొన్న వాదనలపై ఆధారపడి, శర్మ కూడా అప్పీలుదారుల జోక్యానికి ఎటువంటి కేసు లేదని, అప్పీల్ను కొట్టివేయాలని కోరారు.

శాసనము యొక్క సంబంధిత నిబంధనలు

13. సిపిసిలోని 24 మరియు 25 సెక్షన్లు చర్చకు కేంద్ర బిందువుగా ఉన్నందున, వాటిని జాగ్రత్తగా చదవాల్సిన అవసరం ఉంది. సంబంధించినంత వరకు, పైన పేర్కొన్న నిబంధనలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

“24. బదిలీ మరియు ఉపసంహరణ యొక్క సాధారణ అధికారం.—(1) ఏ పక్షం అయినా దరఖాస్తు చేసిన తరువాత మరియు పార్టీలకు నోటీసు ఇచ్చిన తరువాత మరియు వారి కోరిక మేరకు వాటిని విన్న తరువాత, లేదా తన సొంత మోషన్లో అటువంటి నోటీసు లేకుండా, హైకోర్టు లేదా జిల్లా కోర్టు, ఏ దశలోనైనా –

(ఎ) విచారణ లేదా పరిష్కారం కోసం దాని ముందు పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర ప్రొసీడింగ్ ను తన ఆధీనములో ఉన్న దిగువ న్యాస్థానము కేసును విచారించుటకు లేక పరిష్కరించుటకు బదిలీ చేయవచ్చును.

(బి) దానికి అధీనంలో ఉన్న ఏదైనా కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యల ఉపసంహరణ కొరకు. మరియు

(i) విచారణ లేదా పరిష్కారము చేయుట కొరకు

(ii) విచారణ లేదా పరిష్కారం కోసం దానిని దానికి అధీనంలో ఉన్న ఏ న్యాయస్థానానికైనా బదిలీ చేయవచ్చును; లేదా

(iii) విచారణ లేదా పరిష్కారం కోసం దానిని ఉపసంహరించుకున్న న్యాయస్థానానికి తిరిగి బదిలీ చేయవచ్చును.

(2) సబ్–విభాగము (1) కింద ఏదైనా దావా లేదా విచారణ బదిలీ చేయబడినా లేదా ఉపసంహరించబడినా, ఆ తరువాత అటువంటి దావాను విచారించే న్యాయస్థానం, బదిలీ ఉత్తర్వు విషయంలో ఏదైనా ప్రత్యేక ఆదేశాలకు లోబడి, దానిని తిరిగి విచారించవచ్చును లేదా బదిలీ చేయబడిన లేదా ఉపసంహరించుకున్న స్థానం నుండి ముందుకు సాగవచ్చు.

“25. దావాలు మొదలైన వాటిని బదిలీ చేయడానికి సుప్రీంకోర్టు యొక్క అధికారం.—(1) ఒక పక్షం యొక్క దరఖాస్తుపై, మరియు పార్టీలకు నోటీసు ఇచ్చిన తరువాత, మరియు వారి వాదనలు వినాలని కోరుకునే వారి వాదనలు విన్న తరువాత, సుప్రీంకోర్టు, ఏ దశలోనైనా, ఈ విభాగం కింద ఒక ఉత్తర్వు న్యాయ ప్రయోజనాల కోసం అవసరమని సంతృప్తి చెందినట్లయితే, ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర కార్యకలాపాలను ఒక రాష్ట్రంలోని హైకోర్టు లేదా సివిల్ కోర్టు నుండి ఏదైనా రాష్ట్రంలోని హైకోర్టు లేదా ఇతర సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయాలని ఆదేశించవచ్చు.

14. 1976లో దాని సవరణకు ముందు, కోడ్ లోని విభాగము 25 ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

“25. దావాలను బదిలీ చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న అధికారం.—(1) సింగిల్ జడ్జి అధ్యక్షతన ఉన్న హైకోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర ప్రొసీడింగ్స్ ఏ పార్టీ అయినా దానిని తాను విచారించడాన్ని అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసినట్లయితే మరియు అభ్యంతరానికి సహేతుకమైన కారణాలు ఉన్నాయని న్యాయమూర్తి సంతృప్తి చెందినట్లయితే, అతను రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఒక నివేదిక ఇవ్వాలి, అది అధికారిక గెజిట్లో అధిసూచన ద్వారా, అటువంటి దావా, అప్పీల్ లేదా ప్రొసీడింగ్స్ మరే ఇతర హైకోర్టుకైనా బదిలీ చేయవచ్చు. అయితే, ఆ ఉన్నత న్యాయస్థానానికి ప్రధాన పీఠం ఉన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సమ్మతి లేకుండా ఏ దావాను, అప్పీలు లేదా విచారణను ఉన్నత న్యాయస్థానానికి బదిలీ చేయకూడదు.”

15. శ్రీ బాల్గోపాల్ మరియు శ్రీ శర్మ వాదనలను అంగీకరించడం వల్ల, ఒక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు దావాను బదిలీ చేయడానికి సిపిసి విభాగము 24 కింద ఒక దరఖాస్తును కూడా స్వీకరించడానికి అధికార పరిధిలోని ఉమ్మడి హైకోర్టు నిరాకరిస్తుంది, అటువంటి హైకోర్టు అధికార పరిధిని ఉపయోగించడం అటువంటి రెండు రాష్ట్రాలకు విస్తరించినప్పటికీ, భారత రాజ్యాంగంలోని ఐదవ అధ్యాయాన్ని "(టి) రాష్ట్రాలలోని హైకోర్టులు" అనే శీర్షికతో మరియు ముఖ్యంగా ఆర్టికల్స్ 214, 231, 227, 235 మరియు 228ల నిబంధనలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం బేషరతుగా అవసరం, ఇవి చట్టపరమైన సమస్యను నిర్ణయించడంలో అత్యంత ఔచిత్యం కలిగి ఉన్నాయని మా అభిప్రాయం. అదే సమయంలో, సిపిసిలోని ముందుగా సవరించిన విభాగము 25 నిబంధనలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, గౌహతి హైకోర్టు అస్సాం రాష్ట్రానికి మరియు ఇతర రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా ఎలా మారిందనే దానిపై చరిత్ర పుటల్లోనికి తొంగిచూచుడు తప్పనిసరిగా తోచుచున్నది అనిపిస్తుంది.

16. ఆర్టికల్ 214 ప్రకారం ప్రతి రాష్ట్రానికి ఒక హైకోర్టు ఉంటుందని స్పష్టం చేసింది. రాజ్యాంగ (ఏడవ సవరణ) చట్టము, 1956 ద్వారా రాజ్యాంగంలో చేర్చబడిన ఆర్టికల్ 239 ఒక ఆర్డినెన్స్ 17. ఐదవ అధ్యాయం శాసనము మునుపటి నిబంధనలులో ఏమైనప్పటికీ, పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలకు లేదా రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలకు మరియు ఒక కేంద్రపాలిత ప్రాంతానికి ఒక ఉమ్మడి న్యాయస్థానాన్ని ఏర్పాటు చేయవచ్చు.ఆర్టికల్ 227 అనేది ప్రతి హైకోర్టు అధికార పరిధిని అమలు చేసే భూభాగాలలోని అన్ని కోర్టులు మరియు ట్రిబ్యునళ్లపై పర్యవేక్షణ అధికారాన్ని ఇచ్చును. ఆర్టికల్ 235 ప్రకారం, అన్ని జిల్లా కోర్టులు మరియు వాటికి

అధీనంలో ఉన్న కోర్టులపై నియంత్రణ హైకోర్టులో ఉంటుంది. మరో ముఖ్యమైన నిబంధన ఆర్టికల్ 228.ఆర్టికల్ 228 హైకోర్టు, దానికి అధీనంలో ఉన్న కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న కేసులో రాజ్యాంగ శాసన వివరణకు సంబంధించి గణనీయమైన చట్టపరమైన విషయమైన , కేసును ఉపసంహరణ మరియు కేసును పరిష్కరించడానికి అవసరమైన నిర్ణయం చేయుటకు , కేసును ఉపసంహరణ మరియు (ఎ) కేసును స్వయంగా పరిష్కరించడం, లేదా (బి) పేర్కొన్న చట్టపరమైన విషయమును నిర్ణయించడం మరియు కేసును ఉపసంహరించుకున్న కోర్టుకు తన తీర్పు కాపీతోపాటు తిరిగి పంపుట వంటి అధికరాలనిచ్చును ఆ తరువాత పేర్కొన్న కోర్టు అటువంటి తీర్పుకు అనుగుణంగా కేసును పరిష్కరించడానికి ముందుకు సాగుతుంది.

ఉమ్మడి ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క మూలము మరియు పరిణామం 18

17. ఇప్పుడు మనం ఉమ్మడి హైకోర్టు, అంటే గౌహతి హైకోర్టు యొక్క మూలము మరియు పరిణామాన్ని మరియు అది అధికార పరిధిని అమలు చేసే భూభాగాలకు సంబంధించి అనుసరించడానికి నియమించబడిన పథాన్ని గమనించడానికి ముందుకు వెళ్తాము.

18. గౌహతి హైకోర్టుకు పూర్వగామి అస్సాం హైకోర్టు, ఇది భారత ప్రభుత్వ చట్టము, 1935 లోని విభాగము 229 ద్వారా ప్రదానం చేయబడిన అధికారాన్ని వినియోగించుకుని గవర్నర్ జనరల్ చే ఒసగబడిన అస్సాం హైకోర్టు ఆర్డర్, 1948 (సంక్షిప్తంగా '1948 ఆర్డర్') దీని పరంగా 1948 ఏప్రిల్ 5న స్థాపించబడింది మరియు దీనిని భారత ప్రొవిన్సియల్ రాజ్యాంగం (సవరణ) ఆర్డర్, 1948 ఆమోదించింది.దాని 4వ పేరా ప్రకారం, అస్సాం ప్రొవిన్సియల్ చేర్చబడిన భూభాగాలకు సంబంధించి, అస్సాం హైకోర్టు, నిర్దేశించిన రోజుకు ముందు అమలులో ఉన్న శాసనము ప్రకారం, ఒసగబడిన భూభాగాలకు లేదా దానిలోని ఏదైనా భాగానికి సంబంధించి కలకత్తా హైకోర్టు లేదా అస్సాం గవర్నర్ నిర్వర్తించే అన్ని ఒరిజినల్ , అప్పిలేట్ మరియు ఇతర అధికార పరిధిని అమలు చేసేలా అధికారం ఇవ్వబడింది.

19. 1962లో నాగాలాండ్ రాష్ట్ర చట్టము, 1962 (సంక్షిప్తంగా '1962 చట్టము') పేరుతో పార్లమెంటు చట్టము ద్వారా నాగాలాండ్ రాష్ట్రం ఏర్పడింది.19వ పరిచ్ఛేదంలోని 13వ పరిచ్ఛేదం యొక్క ఉప-పరిచ్ఛేదం (1) 1962 చట్టములో ఉమ్మడి హైకోర్టు న్యాయమూర్తుల జీతభత్యాలకు సంబంధించిన ఖర్చులను రాష్ట్రపతి ఆదేశం ద్వారా నిర్ణయించే నిష్పత్తిలో అస్సాం, నాగాలాండ్ రాష్ట్రాల మధ్య కేటాయించాలని, అస్సాం, నాగాలాండ్ హైకోర్టు అని పిలువబడే ఉమ్మడి హైకోర్టు ఉండాలని చట్టములోని, ఉప విభాగం (3) నిర్దేశించింది.

20. 1962 చట్టము తరువాత ఈశాన్య ప్రాంతాల (పునర్వ్యవస్థీకరణ) చట్టము, 1971 (సంక్షిప్తంగా '1971 చట్టము') వచ్చింది.ఈ చట్టంలో ప్రస్తుత అస్సాం రాష్ట్రాన్ని పునర్వ్యవస్థీకరించడం ద్వారా మణిపూర్, త్రిపుర రాష్ట్రాల స్థాపన, మేఘాలయ రాష్ట్రం, మిజోరం, అరుణాచల్ ప్రదేశ్ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల ఏర్పాటుకు సంబంధించిన నిబంధనలు ఉన్నాయి.1971 చట్టము "హైకోర్టు" అనే నాలుగవ భాగంలో 28 నుండి 43 వరకు సెక్షన్లు ఉన్నాయి.సెక్షన్లు 28 మరియు 29, సంబంధితమైనవిగా క్రింద పేర్కొనబడ్డాయిః

"28. అస్సాం, నాగాలాండ్, మేఘాలయ, మణిపూర్ మరియు త్రిపురలకు ఉమ్మడి హైకోర్టు.——(1) నిర్ణీత రోజున మరియు ఆ రోజు నుండి –

(ఎ) అస్సాం మరియు నాగాలాండ్ హైకోర్టు పనిచేయడం ఆగిపోతుంది మరియు దీని ద్వారా రద్దు చేయబడుతుంది;

(బి) అస్సాం, నాగాలాండ్, మేఘాలయ, మణిపూర్ మరియు త్రిపుర రాష్ట్రాలను గౌహతి హైకోర్టు (అస్సాం, నాగాలాండ్, మేఘాలయ, మణిపూర్ మరియు త్రిపుర హైకోర్టు) అని పిలవడానికి ఒక ఉమ్మడి హైకోర్టు ఉండాలి; (సి) ఆ రోజు ముందు వరకు పదవిలో ఉన్న అస్సాం మరియు నాగాలాండ్ హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు, వారు వేరే విధంగా ఎన్నుకోబడకపోతే, ఆ రోజున వారు ఉమ్మడి కలిగిఉండు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు అవుతారుః

20. (2) సబ్ విభాగము (1) లోని క్లాజ్ (ఎ) లోని ఏదీ, ఆ కోర్టుకు అప్పుడు ప్రదానం చేసిన అధికారాల కింద అస్సాం మరియు నాగాలాండ్ హైకోర్టు నిర్ణీత రోజుకు ముందు జారీ చేసిన నోటీసు, జారీ చేసిన నిషేధాజ్ఞ, ఒసగబడిన ఆదేశాలు లేదా తీసుకున్న చర్యల కొనసాగింపుకు భంగకరము కలిగించదు లేదా భంగము చేయదు."

"29. ఉమ్మడి హైకోర్టు యొక్క అధికార పరిధి.——నియమించబడిన రోజున మరియు ఆ రోజు నుండి, ఉమ్మడి హైకోర్టు, అస్సాం, మణిపూర్, మేఘాలయ, నాగాలాండ్ మరియు త్రిపుర రాష్ట్రాలలో ఉన్న భూభాగాలకు సంబంధించి, నియమించబడిన రోజుకు ముందు అమలులో ఉన్న శాసనము క్రింద ఉన్న అన్ని అధికార పరిధి, అధికారాలు ఆ భూభాగాలకు సంబంధించి అస్సాం మరియు నాగాలాండ్ హైకోర్టు లేదా మణిపూర్ జ్యుడిషియల్ కమిషనర్ కోర్టు లేదా త్రిపుర జ్యుడిషియల్ కమిషనర్ కోర్టు ఉపయోగించగలవు."

21. అరుణాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్ర చట్టము, 1986 మరియు మిజోరం రాష్ట్ర చట్టము, 1986 అమలుతో రెండు కొత్త రాష్ట్రాలు పుట్టుకొచ్చాయి.అస్సాం, నాగాలాండ్, మేఘాలయ, మణిపూర్, త్రిపుర, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు గౌహతి హైకోర్టు (అస్సాం, నాగాలాండ్, మేఘాలయ, మణిపూర్, త్రిపుర, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ హైకోర్టు) అని పిలవబడే ఉమ్మడి హైకోర్టు ఉనికిలోకి వచ్చిందని మొదటి చట్టంలోని విభాగము 18 మరియు తరువాతి చట్టంలోని విభాగము 15, దాదాపుగా ఒకేలా రూపొందించిరని వాటిని కలిపి చదివితే తెలుస్తుంది . పైన పేర్కొన్న 1962,1971 మరియు 1986 నాటి పరిణామాల ద్వారా నడిచే ఉమ్మడి అంశం ఏమిటంటే, అస్సాం హైకోర్టు మరియు ఆ తరువాత గౌహతి హైకోర్టు యొక్క అధికార పరిధిని విస్తరించడం జరిగింది. అస్సాం కాకుండా, దేశంలోని ఈశాన్య ప్రాంతంలోని మొత్తం ఏడు సోదరి రాష్ట్రాలు, ఉమ్మడి హైకోర్టు న్యాయమూర్తుల జీత భత్యాలకు సంబంధించిన ఖర్చులను భరించడానికి అంగీకరించాయి, రాష్ట్రపతి ఆదేశం ద్వారా రాష్ట్రాల మధ్య ఆయా నిష్పత్తిలో కేటాయించబడతాయి.

22. 1971 చట్టము యొక్క నిబంధనలును దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఒక దశాబ్దం క్రితం వరకు, గౌహతి హైకోర్టు ఏడు సోదరి రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా ఉండేది.ఈ హైకోర్టు యొక్క అధికార పరిధి అస్సాం, నాగాలాండ్, త్రిపుర, మణిపూర్, మేఘాలయ, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ భూభాగాల అంతటా విస్తరించింది.

23. అయితే, 1971 చట్టాన్ని ఉత్తర ఈశాన్య ప్రాంతాలు (పునర్వ్యవస్థీకరణ) మరియు ఇతర సంబంధిత చట్టాలు (సవరణ) చట్టము, 2012 (సంక్షిప్తంగా 'సవరణ చట్టము') ద్వారా సవరించారు.ఇది మేఘాలయ, మణిపూర్, త్రిపుర రాష్ట్రాలకు ప్రత్యేక హైకోర్టులను ఏర్పాటు చేసింది.తదనుగుణంగా, 1971 చట్టము విభాగము 2 (డి) లో "ఉమ్మడి హైకోర్టు" నిర్వచనం సవరించబడింది.28 మరియు 29 సెక్షన్ల మధ్య 28ఎ నుండి 28కె సెక్షన్లను చేర్చడంతో పాటు, సవరణ చట్టము, ఇతర విషయాలతోపాటు, విభాగము 28లోని సబ్ విభాగము (1) లో ఈ క్రింది విధంగా ఒక వినాయింపును కూడా ప్రవేశపెట్టింది:

"అయితే, ఈశాన్య ప్రాంతాలు (పునర్వ్యవస్థీకరణ) మరియు ఇతర సంబంధిత చట్టాల (సవరణ) చట్టము, 2012 ప్రారంభమైన నాటి నుండి, సాధారణ హైకోర్టు అస్సాం, అరుణాచల్ ప్రదేశ్, మిజోరం మరియు నాగాలాండ్ రాష్ట్రాలకు హైకోర్టుగా ఉంటుంది మరియు మేఘాలయ, మణిపూర్ మరియు త్రిపుర రాష్ట్రాలకు దాని అధికార పరిధి, అధికారాలు మరియు అధికారం ఉండదు."

24. అందువల్ల, నేడు, అస్సాం, నాగాలాండ్, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ అంతటా అధికార పరిధిని అమలు చేసే ఉమ్మడి హైకోర్టు గౌహతి హైకోర్టు; ఇంకా, ఈ నాలుగు రాష్ట్రాల్లోని అన్ని సివిల్ కోర్టులు ఒకే హైకోర్టుకు, అంటే గౌహతి హైకోర్టు అధీనంలో ఉన్నాయి.ఈ విధంగా, ఇది గతంలో ఏడు వేర్వేరు రాష్ట్రాలపై తన అధికార పరిధిని ఉపయోగించిన హైకోర్టు మరియు ప్రస్తుతం నాలుగు వేర్వేరు రాష్ట్రాలపై అధికార పరిధిని ఉపయోగిస్తోంది.ఇది, స్వాతంత్ర్యానంతరం దేశ న్యాయ చరిత్రలో సాటిలేని ఒక ప్రత్యేక లక్షణం.

25. గతంలో గౌహతి హైకోర్టు న్యాయమూర్తులను పైన పేర్కొన్న రాష్ట్రాల నుండి వచ్చిన న్యాయవాదులు మరియు న్యాయ అధికారుల నుండి పదోన్నతి పొందారని మనం న్యాయపరమైన దృష్టిని ఆకర్షించవచ్చు.

26. అందువల్ల, న్యాయ పరిపాలనకు సంబంధించినంతవరకు, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 239 ప్రకారం, గౌహతి హైకోర్టు, ఇతర విషయాలతోపాటు, అస్సాం రాష్ట్రంతో పాటు నాగాలాండ్ రాష్ట్రానికి కూడా హైకోర్టు.

ముందుగా సవరించిన విభాగం 25, సిపిసి

27. మరింత ముందుకు వెళ్ళే ముందు, పార్లమెంటు దాని సంబంధిత నిబంధనలను సమూలంగా మార్చడం ద్వారా పరిష్కరించడానికి ఉద్దేశించిన కొంటెతనము ఏమిటో అర్థం చేసుకోవడానికి, దాని గణనీయమైన భర్తీని ఉంచుటానికి దారితీసిన కోడ్ యొక్క ముందుగా సవరించిన విభాగము 25ని మనం ఇప్పుడు సూచించవచ్చు.ముందస్తుగా సవరించిన నిబంధనను పరిశీలించడం వల్ల దాని పరిధి మరియు వర్తించే సామర్థ్యం చాలా పరిమితంగా ఉన్నాయని స్పష్టంగా ప్రతిబింబిస్తుంది.రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వ్యక్తిగతమైనవి కాకపోతే, ఒక దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను ఒక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయడం అనుమతించదగిన ఎంపిక కాదు.అంతే కాకుండా, న్యాయ చట్టం ద్వారా ప్రభావితం కాకుండా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చట్టములను బదిలీ చేయడం అనేది పరిపాలనా చట్టానికి వదిలివేయబడింది, అది కూడా రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అంగీకరించినట్లయితే మాత్రమే. శాసన కమిషన్ ఒక సవరణను సిఫారసు చేసిన తరువాత, సిపిసిలోని విభాగము 25, 1976 నాటి సవరణ చట్టము 104 ద్వారా సవరించబడింది.విభాగము 25 యొక్క ముందుగా సవరించిన మరియు ప్రస్తుత వెర్షన్ యొక్క వైరుధ్యం బదిలీ అధికారాన్ని ఉపయోగించే అధికారానికి విలక్షణమైన వ్యత్యాసాన్ని స్పష్టంగా

సూచిస్తుంది. ఈ సమయంలో, విభాగము 25ని సవరించడానికి ఉద్దేశాలు మరియు కారణాల వివరణను(సంక్షిప్తంగా 'ఎస్ఓఆర్' కోసం) కూడా గమనించవచ్చు:

" 12వ నిబంధన.—కోడ్ లోని విభాగము 25 కొన్ని పరిస్థితులలో దావాలు మొదలైన వాటిని రాష్ట్రంలో అధికార పరిధిని ఉపయోగించే హైకోర్టు నుండి మరొక హైకోర్టుకు బదిలీ చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది.సింగిల్ జడ్జి అధ్యక్షతన హైకోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను బదిలీ చేయడానికి మాత్రమే ఇది ఆధికారమిచ్చును కాబట్టి ఈ విభాగం పరిధి చాలా తక్కువ. అంతేకాకుండా, బదిలీ అధికారాన్ని వినియోగించుకోడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తగిన ఏజెన్సీగా కనిపించడం లేదు.అందువల్ల, విభాగము 25 ఒక కొత్త విభాగం ద్వారా భర్తీ చేయబడుతోంది, ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న ప్రస్తుత అధికారాన్ని సుప్రీంకోర్టుకు బదిలీ చేయడానికి మరియు కోడ్ ఆఫ్ క్రిమినల్ ప్రొసీజర్, 1973 లోని విభాగము 406 కింద క్రిమినల్ కేసులలో ఉన్నంత విస్తృత బదిలీ అధికారాలను సుప్రీంకోర్టుకు ప్రదానం చేయడానికి పనిచేయును. ఇంకా, కొత్త విభాగం హైకోర్టు నుండి లేదా అసలు వైపుకు లేదా ఏదైనా ఇతర సివిల్ కోర్టుకు లేదా నుండి కేసులను బదిలీ చేయడానికి వర్తిస్తుంది.అందువల్ల కొత్త విభాగం కోడ్ ఆఫ్ క్రిమినల్ ప్రొసీజర్, 1973 లోని విభాగము 406 కంటే విస్తృతమైనది."

28. అందువల్ల, విభాగము 25 సవరణతో, న్యాయస్థానాలు న్యాయ పరిపాలనలో తీవ్రమైన అడ్డంకిని పరిష్కరించడం ద్వారా, ఒక రాష్ట్రంలోని శాసనము సివిల్ కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను మరొక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీపై నిర్ణయం తీసుకునే అధికారాన్ని ఈ కోర్టుకు ఇవ్వడం ద్వారా పరిష్కరించబడింది.ముందుగా సవరించిన విభాగము 25 ప్రకారం, బదిలీ స్వీకరించు రాష్ట్రం దానికి అంగీకరించినట్లయితే మాత్రమే బదిలీదారు రాష్ట్రం అటువంటి బదిలీని చేయగలదు కాబట్టి, అటువంటి బదిలీపై నిర్ణయం తీసుకోవడం రాష్ట్రాల పని కాదని ఎస్ఓఆర్లో సరిగ్గా గమనించబడింది. సలహా ఇచ్చినప్పటికీ, సహకారం చుట్టూ కేంద్రీకృతమై గైరుహాజరీ అనిశ్చితి గురించి లేదా విభాగము 25 సంబంధిత రాష్ట్రాల మధ్య సహకారము లేక పోవుట గురించి ఎస్ ఓ ఆర్ తో ఎటువంటి సూచన లేదని మేము భావిస్తున్నాము. విభాగము 25లో పేర్కొన్న బదిలీ చేయడానికి ముందు, పార్లమెంటు సరైన దిశలో ముందుకు సాగిందని మరియు రెండు రాష్ట్రాలు ఒకే పుటలో లేకపోతే కక్షిదారుడు తన కేసును పరిష్కారముతో భంగపడునని అర్థం చేసుకోవడానికి ఎక్కువ సమయం పట్టదు. అది ఎలా ఉండగలదో అలాగే ఉండవలెను.

నిర్ణయాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవడం

29. సాధారణంగా హైకోర్టులకు సంబంధించిన రాజ్యాంగంలోని నిబంధనలును, ఇతర విషయాలతోపాటు, అస్సాం, నాగాలాండ్ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా గౌహతి హైకోర్టు ఎలా రూపుదిద్దుకుందో సర్వే చేసిన తరువాత, దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) లోని నిర్ణయాన్ని పరిశీలించాల్సిన సమయం ఆసన్నమైంది.

30. దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో, హిందూ వివాహ చట్టము, 1955 లోని విభాగము 13 కింద పిటిషన్ను బదిలీ చేయాలని ఆదేశిస్తూ కోడ్ లోని విభాగము 23 కింద దాఖలు చేసిన దరఖాస్తుపై మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు సమర్థించబడిందా అనే ప్రశ్నను ఈ కోర్టు పరిశీలించింది. దీనిలో అప్పీలుదారుల భర్త ఉజ్జయిని , మధ్యప్రదేశ్ న్యాయస్థానంలో ధాఖలు చేసిన మలేగాన్ న్యాయస్థానం , నాసిక్ జిల్లా , మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రమునకు బదిలీ చేసి ప్రతివాది–భార్య ఈ చట్టము విభాగము 9 కింద పిటిషన్తో పాటు మహారాష్ట్రలోని నాసిక్ కోర్టులో విచారించాలి. చట్టములోని నిబంధనలను పరిగణనలోకి తీసుకొని , ఈ కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా తీర్పు ఇచ్చింది:

"46. ఎప్పటికప్పుడు సవరించిన కోడ్ రూపొందించబడిన చట్టము పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, మా తీర్పులో, కేసుల బదిలీకి సంబంధించిన చట్టం (దావాలు, అప్పీళ్లు మరియు ఇతర కార్యకలాపాలు) చక్కగా పరిష్కరించబడెను. ఇది కోడ్ లోని 22 నుండి 25 వరకు ఉన్న సెక్షన్లలో ఆ నిబంధనలు సమగ్రమైనవి. సెక్షన్లు 22, 24 మరియు 25 బదిలీ అధికారంతో వ్యవహరిస్తుండగా, విభాగము 23 కేవలం ఫోరమ్ ను అందిస్తుంది మరియు బదిలీ కోసం దరఖాస్తు చేయగల కోర్టును నిర్దేశిస్తుంది.విభాగము 23 అనేది బదిలీని ఆదేశించడానికి ఒక నిర్దిష్ట కోర్టుకు అధికారం ఇచ్చే గణనీయమైన నిబంధన కాదు.

47. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, అధికార పరిధి ఉన్న అనేక కోర్టులు ఒక అప్పీలేట్ కోర్టుకు అధీనంలో ఉన్నట్లయితే, బదిలీ కోసం దరఖాస్తు అటువంటి అప్పీలేట్ కోర్టుకు చేయవచ్చు మరియు కోర్టు ఒక కేసును దానికి అధీనంలో ఉన్న ఒక కోర్టు నుండి దానికి అధీనంలో ఉన్న మరొక కోర్టుకు బదిలీ చేయవచ్చు.అదేవిధంగా, అటువంటి న్యాయస్థానాలు ఒకే హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్న చోట, ఒక దరఖాస్తు చేయవచ్చు మరియు హైకోర్టు ఒక కేసును దానికి అధీనంలో ఉన్న ఒక కోర్టు నుండి ఆ హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్న ఏ ఇతర కోర్టుకైనా బదిలీ చేయడానికి చర్య తీసుకోవచ్చు.కానీ అటువంటి కోర్టులు వేర్వేరు హైకోర్టుల ఆధీనములో ఉన్న చోట, బదిలీ ఉత్తర్వులను జారీ చేసేది సుప్రీంకోర్టు (ఈ కోర్టు) మాత్రమే. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, రెండు కోర్టులు వేర్వేరు హైకోర్టులకు అధీనంలో ఉంటే,

ఒక హైకోర్టుకు ఆ హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్న ఏ కోర్టులోనైనా పెండింగ్లో ఉన్న కేసును ఇతర హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్న కోర్టుకు బదిలీ చేసే అధికారం, అధికార పరిధి లేదా అధికారం ఉండదు.బదిలీని ఆదేశించేది సుప్రీంకోర్టు (ఈ కోర్టు) మాత్రమే.

48. 1908 కోడ్ లో మొదట అమలు చేయబడిన విభాగము 25 మరియు 1976 సవరణ చట్టము ముందు తీసుకున్న నిర్ణయాలు, ఈ రోజు ఉన్నట్లుగా విభాగము 25ను ఆమలు జరిపిన తరువాత వర్తించవు. విభాగము 23 లాంటి కేసులు మాకు వర్తించదు. విభాగము 25 మాత్రమే వర్తిస్తుంది.

49. విభాగము 25 యొక్క భాష కూడా మనం తీసుకోవడానికి మొగ్గు చూపే దృక్పథానికి మద్దతు ఇస్తుంది.కోడ్ యొక్క విభాగము 25 లోని సబ్-విభాగము (1) 'ఒక పక్షం యొక్క దరఖాస్తుపై', ఈ కోర్టు బదిలీకి తగు విధముగా ఉత్తర్వును జారీ చేయవచ్చు.అందువల్ల, విభాగము 25 అనేది 'స్వీయ-నియంత్రణ కోడ్' మరియు 27. ఈ అంశంపై గణనీయమైన మరియు విధానపరమైన శాసనమును కలిగి ఉంటుంది. ఇది ఒక పక్షం వారు దరఖాస్తు చేయడం ద్వారా కోర్టును ఆశ్రయించడానికి అనుమతిస్తుంది, అలాగే బదిలీకి ఆదేశం ఇవ్వడానికి కోర్టుకు అధికారం ఇస్తుంది.

50. ఈ అంశాన్ని మరో కోణం నుండి కూడా పరిశీలించవచ్చు.ప్రతి న్యాయస్థానానికి దాని స్వంత స్థానిక లేదా ప్రాదేశిక పరిమితులు ఉన్నాయి, అంతకు మించి అది అధికార పరిధిని అమలు చేయలేదు. ఈ న్యాయస్థానానికి సంబంధించినంతవరకు, దాని అధికార పరిధి ఏ ప్రాదేశిక పరిమితి ద్వారా పరిమితం చేయబడలేదు మరియు ఇది భారతదేశ భూభాగంలోని ఏ వ్యక్తి లేదా అధికారంపైనా విస్తరించింది. అయితే, దీనికి దేశం వెలుపల ఎటువంటి అధికార పరిధి లేదు. హైకోర్టు విషయానికొస్తే, దాని అధికార పరిధి అది అధికార పరిధిని అమలు చేసే భూభాగానికి పరిమితం చేయబడింది, దానికి మించినది కాదు. ఆ సారూప్యతపై కూడా, హైకోర్టు తన అధీనంలో ఉన్న కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న కేసును మరొక హైకోర్టు అధీనంలో ఉన్న కోర్టుకు బదిలీ చేస్తూ ఉత్తర్వు జారీ చేయదు.ఇది న్యాయస్థానం యొక్క ప్రాదేశిక అధికార పరిధికి సంబంధించిన పరిమితికి విరుద్ధంగా ఉంటుంది.

54. రాజ్యాంగం ప్రారంభమై, సుప్రీంకోర్టు (ఈ కోర్టు) స్థాపన తరువాత, కోడ్ లోని విభాగము 25ని సవరించడం సరైనదని పార్లమెంటు భావించింది, తదనుగుణంగా, ఒక హైకోర్టు నుండి మరొక హైకోర్టుకు లేదా ఒక రాష్ట్రంలోని ఒక సివిల్ కోర్టు నుండి ఏ రాష్ట్రంలోనైనా మరొక సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయమని ఆదేశించడానికి ఈ కోర్టుకు అధికారం ఇవ్వడం ద్వారా భర్తీ చేయబడింది.

55. ప్రస్తుత రూపంలో ఉన్న విభాగము 25ని 1976 సవరణ చట్టము ద్వారా భర్తీ చేసినప్పటికీ, కోడ్ లోని విభాగము 23 లోని సబ్ విభాగము (3) తొలగించబడలేదు లేదా సవరించబడలేదు అనడంలో సందేహం లేదు. అయితే, ఇది ముఖ్యం కాదు. మా దృష్టిలో, విభాగము 23 కేవలం ఒక విధానపరమైన నిబంధన కాబట్టి పైన, పేర్కొన్న నిబంధన ప్రకారం బదిలీ ఉత్తర్వు జారీచేయలేము. ఒకవేళ కేసు కోడ్ లోని విభాగము 25 పరిధిలోకి వస్తే, దరఖాస్తు చేసే ప్రయోజనం కోసం మరియు బదిలీని ప్రభావితం చేసే ప్రయోజనం కోసం, రెండు ప్రయోజనాలకు వర్తించేది ఆ విభాగం మాత్రమే.

31. ఒక రాష్ట్ర హైకోర్టు దావా లేదా ప్రొసీడింగ్‌లను తన అధికార పరిధిలోని కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్ర హైకోర్టు అధికార పరిధిలోని కోర్టుకు బదిలీ చేయ లంటే, దుర్గేష్ శర్మ కేసుకు కట్టుబడిన పూర్వదాహరణగా నుండును. అందులో వ్యక్తం చేసిన అభిప్రాయాలను మేము పంచుకుంటాము.అయితే, ఈ కేసులో ఉన్న ప్రాథమిక వాస్తవిక వ్యత్యాసాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ప్రధాన సమస్యకు సమాధానం ఇచ్చేటప్పుడు దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) నిష్పత్తి నిర్ణయం ఇక్కడ వర్తించకపోవచ్చు.

32. మేఘా జైన్ (పైన తెలిపిన కేసులో) లోని నిర్ణయం గౌహతి హైకోర్టు యొక్క మరొక ఏకసభ్య ధర్మాసనానికి ఇచ్చిన సూచనపై ఇవ్వబడింది, అతను పోమి సేన్గుప్తా (పైన తెలిపిన కేసులో) లో సమన్వయ ధర్మాసనం తీసుకున్న అభిప్రాయంతో ఏకీభవించడానికి ఒప్పుకోలేదు. మిజోరంలోని ఐజ్వాల్లోని కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న ప్రతివాది దాఖలు చేసిన వైవాహిక సంబంధ కేసు విచారణను సిపిసి విభాగము 24 అందించిన పరిష్కారాన్ని అనుసరించడం ద్వారా పిటిషనర్ అస్సాంలోని గౌహతిలోని కామరూప్లోని కోర్టుకు బదిలీ చేయాలని కోరారు. ప్రధాన న్యాయమూర్తి ద్వారా డివిజన్ బెంచ్ ఈ విధంగా పేర్కొంది:

"9. పైన పేర్కొన్న విధంగా ప్రధాన పీఠం మరియు శాశ్వత ధర్మాసనాలతో కూడిన హైకోర్టు ఏర్పాటు, ఈ నాలుగు రాష్ట్రాల్లోని అన్ని న్యాయస్థానాలు గౌహతి హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్నాయని మరియు నాగాలాండ్, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్లకు సంబంధించి ప్రత్యేక హైకోర్టులు ఏర్పాటు చేయబడనందున, ఐజ్వాల్లో శాశ్వత ధర్మాసనం ఏర్పాటు కోసం 22.6.1990 నాటి అధిసూచన కింద ఒక నిబంధన చేయబడింది. ఇతర రెండు రాష్ట్రాలకు సంబంధించి కూడా ఇలాంటి నోటిఫికేషన్లు జారీ చేయబడ్డాయి. ఈ అంశాలు గౌహతి హైకోర్టు నాలుగు రాష్ట్రాల్లోని అన్ని కోర్టులపై తన అధికారాన్ని, అధికార పరిధిని ఉపయోగించవచ్చునని చెప్పడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు. ఆ కోణంలో, పైన పేర్కొన్న సి. పి. సి. లోని 24వ విభాగంలో ఉన్న నిబంధనను గమనించినట్లయితే, హైకోర్టు లేదా జిల్లా

కోర్టు, ఏ దశలోనైనా, విచారణ లేదా పరిష్కారం కోసం తన ముందు పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను, దానికి అధీనంలో ఉన్న ఏ కోర్టుకైనా బదిలీ చేయవచ్చని మరియు దానిని విచారణ చేయుటకు లేదా పరిష్కరించడానికి అర్హమైనది ఉప విభాగం (1) (ఎ) సూచిస్తుంది. పైన పేర్కొన్న నిబంధనను దృష్టిలో ఉంచుకుని, హైకోర్టు, శాశ్వత ధర్మాసనం ఏర్పాటుకు సంబంధించిన పైన పేర్కొన్న చర్చను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఆ పరిస్థితిలో, మిజోరం రాష్ట్రంలోని అధీన న్యాయస్థానం, అలాగే అస్సాం రాష్ట్రంలోని ఆధీన న్యాయస్థానం కూడా గౌహతి హైకోర్టుకు ఆధీనంలో ఉన్నప్పుడు, ఈ న్యాయస్థానం ముందు సిపిసి విభాగము 24 కింద దాఖలు చేసిన బదిలీ పిటిషన్, అంటే గౌహతి హైకోర్టు, పైన సూచించిన విధంగా, నాలుగు రాష్ట్రాల్లో దేనినైనా అధీన న్యాయస్థానం నుండి ఇతర రాష్ట్రానికి కేసును బదిలీ చేయడానికి కూడా, విభాగము 24 లోనే ఉన్న నిబంధన నుండి నిర్వహించబడుతుంది.అటువంటి పరిస్థితిలో, పైన పేర్కొన్న రాష్ట్రాలపై అధికార పరిధిని అమలు చేసే ప్రత్యేక హైకోర్టులు లేనందున సిపిసి విషయము 25 కింద పిటిషన్ దాఖలు చేసే ప్రశ్న తలెత్తదు. ఆ నేపథ్యంలో శ్రీమతి పోమి సేన్గుప్తా (పైన పేర్కొన్న విధంగా) కేసును గమనించినట్లయితే, సిపిసి యొక్క విభాగము 24 కింద ఒక పిటిషన్ను ఆమోదించినట్లయితే, అది నిబంధనకు పదాలను జోడించడానికి సమానం అనే నిర్ధారణకు రావడంలో సింగిల్ జడ్జి సమర్థించబడలేదు."

33. తెలంగాణలోని రంగారెడ్డి జిల్లా కుటుంబ న్యాయస్థానంలో ప్రతివాది-భర్త దాఖలు చేసిన వైవాహిక హక్కుల పునరుద్ధరణ కోసం దాఖలు చేసిన దావాను ఉపసంహరించుకోవాలని మరియు బదిలీ చేయాలని కోరుతూ పిటిషనర్-భార్య దాఖలు చేసిన పిటిషన్ నుండి చలసాని దీప్తి (పైన పేర్కొన్న విధంగా) ఉద్భవించింది. తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల కక్షిదారులు మరియు అడ్వకేట్స్ జనరల్ వాదనలు విన్న (అవిభక్త) ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టము యొక్క నిబంధనలును పరిగణనలోకి తీసుకున్న తరువాత, మరీ ముఖ్యంగా దాని యొక్క 30 మరియు 31 సెక్షన్లు, సిపిసి యొక్క 24 మరియు 25 సెక్షన్లతో పాటు దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) కేసులోని నిర్ణయం పరిశీలించి, రెండు కోర్టులు ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్నాయని, ఇది అప్పటి వరకు తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా ఉన్నదని, విభాగము 24 కింద బదిలీ కోసం దరఖాస్తు ఆమోదించదగినది.

34. ఉత్తర గోవాలోని, మాపుసాలోని కోర్టులో సివిల్ జడ్జి ఫైల్లో పెండింగ్లో ఉన్న వైవాహిక పిటిషన్ను బదిలీ చేయాలని కోరుతూ పిటిషనర్-భార్య చేసిన సిపిసి విభాగము 24 కింద దాఖలు చేసిన దరఖాస్తును బొంబాయి హైకోర్టు న్యాయమూర్తి చలసాని దీప్తి (పైన పేర్కొన్న) లోని నిర్ణయాన్ని

అనుసరిస్తూ అనుమతించారు.యాదృచ్ఛికంగా, బొంబాయి హైకోర్టు మహారాష్ట్ర మరియు గోవా రాష్ట్రాలతో పాటు దాద్రా మరియు నగర్ హవేలీ మరియు డామన్ మరియు డయ్యూ కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా ఉంది. బదిలీ దరఖాస్తును గోవాలోని బొంబాయి హైకోర్టులో దాఖలు చేసి ఉండాల్సిందని, ముంబైలోని దాని ప్రధాన పీఠం వద్ద దాఖలు చేయకూడదని ప్రతివాది-భర్త చేసిన అభ్యంతరాన్ని న్యాయమూర్తుల వారు రికార్డు చేసిన కారణాల ద్వారా తిరస్కరించారు . ముఖ్యంగా, సిపిసి యొక్క విభాగము 25 కింద ఈ కోర్టు ముందు దరఖాస్తు దాఖలు చేయడం ద్వారా బదిలీని అభ్యర్థించాలని, ఈ కేసులో ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదని తీర్మానించిరి.

35.అందువల్ల, రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టు అయినట్లయితే మరియు అభ్యర్థించినట్లుగా బదిలీ, పేర్కొన్న హైకోర్టు అధికార పరిధికి మించిన సివిల్ కోర్టుకు కాకపోతే, అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీకి కూడా, హైకోర్టు సెక్షన్ 24 కింద దాఖలు చేసిన దరఖాస్తును CPC సెక్షన్ 25 నిరోధించదని హైకోర్టుల స్థాయిలో అనేక న్యాయాధికారులు వివరించిరి.

విశ్లేషణ మరియు నిర్ణయం

36. దీనిలో గుర్తించినట్లుగా, అప్పీలుదారులు వాదులుగా నాగాలాండ్లోని దిమాపూర్ జిల్లా న్యాయమూర్తి కోర్టులో సివిల్ దావాను దాఖలు చేశారు మరియు ఇప్పుడు అటువంటి దావాను అస్సాంలోని గౌహతి జిల్లా న్యాయమూర్తి కోర్టుకు బదిలీ చేయాలని కోరుతున్నారు.అటువంటి బదిలీ, అనుమతించబడితే, నిస్సందేహంగా అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీ అవుతుంది.ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర కార్యకలాపాల అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీకి సంబంధించినంతవరకు, సిపిసిలోని విభాగము 25ను మాములుగా చదివిననూ , అలా బదిలీ చేసే అధికారం సుప్రీంకోర్టుకు మాత్రమే ఉందనే సూచన తెలుస్తుంది. దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న కేసు) లోని పేరా 54,32 పై ఎక్కువగా ఆధారపడింది. శ్రీ బాల్గోపాల్ తన వాదనలకు మద్దతు ఇస్తూ సి. పి. సి. లోని విభాగము 25 యొక్క పథకాన్ని మరియు దాని స్పష్టమైన నిబంధనల పై, దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్నకేసు) తో చదివి, అప్పీలుదారులు అభ్యర్థించిన స్వభావం యొక్క అటువంటి అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీని విభాగము 24 కింద ఆదేశించలేమని అభిప్రాయపడినట్లు తెలుస్తోంది. అయితే, ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి మన న్యాయపరమైన దృష్టిని ఉపయోగించినప్పుడు ఇంకా ఏదో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

37. సి. పి. సి. లోని విభాగము 24 అనేది 'బదిలీ మరియు ఉపసంహరణ' యొక్క సాధారణ అధికారం, ఇది ఏ దశలోనైనా హైకోర్టులు నోటీసు లేకుండా లేదా నోటీసు తర్వాత ఏ పక్షం యొక్క దరఖాస్తుపై అయినా సుమోటోగా అమలు చేయగల సామర్థ్యం కలిగి ఉంటుంది, అయితే విభాగము

25 సుప్రీంకోర్టుకు ప్రత్యేక అధికారాన్ని అందిస్తుంది, ఏ పక్షం యొక్క దరఖాస్తుపై అయినా మరియు నోటీసు తర్వాత, అందులో పేర్కొన్న కోర్టుల నుండి దావాలు మొదలైన వాటిని బదిలీ చేయడానికి.విభాగము 24 సాధారణ శాసనములో భాగం కాగా, విభాగము 25 ప్రత్యేక శాసనము.ప్రస్తుత కేసుకు సంబంధించిన విభాగము 24 లోని సబ్-విభాగము (1) లోని క్లాజ్ (బి), బదిలీ కోసం ఒక కేసు రూపొందించబడిందని సంతృప్తి చెందిన తరువాత, హైకోర్టుకు ఒక మార్గాన్ని తెరుస్తుంది, దానికి అధీనంలో ఉన్న ఏదైనా కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను ఉపసంహరణ మరియు (i) దానిని విచారణ చేయుటకు మరియు పరిష్కరించడానికి; లేదా (ii) విచారణ లేదా పరిష్కారం కోసం ఏదైనా సమర్థమైన దాని అధీన కోర్టుకు బదిలీ చేయడానికి; లేదా (iii) దానిని ఉపసంహరించుకున్న న్యాయస్థానానికి విచారణ లేదా పరిష్కారం కోసం దానిని తిరిగి బదిలీ చేయడానికి; అయితే, ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర కార్యకలాపాలను (i) ఒక హైకోర్టు నుండి ఒక హైకోర్టుకు; మరియు (ii) ఒక రాష్ట్రంలోని ఇతర సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్రంలోని ఇతర సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయాలని ఆదేశించడం న్యాయ ప్రయోజనాల కోసం అవసరమని సంతృప్తి చెందినట్లు నమోదు చేయబడినప్పుడు, విభాగము 25 సుప్రీం కోర్టుకు అధికారం ఇస్తుంది. అందువల్ల, రెండవ విభాగంలో పేర్కొన్న దానిని బట్టి , దావాలు, అప్పీలు లేదా ఇతర కార్యకలాపాలను బదిలీ చేయడానికి హైకోర్టులకు మరియు సుప్రీంకోర్టుకు కేటాయించిన అధికారాల గురించి స్థితిని స్పష్టం చేస్తుంది. చట్టం ఎంతగానో స్థిరపడింది, మరియు అమరేంద్ర ప్రతాప్ సింగ్ వర్సెస్ తేజ్ బహదూర్ ప్రజాపతిలోని నిర్ణయాన్ని మనం శుబదాయకంగా సూచించవచ్చు, ఒక సాధారణ చట్టం ప్రత్యేక చట్టం శాసనము నిబంధనలును అవి సంఘర్షణలో ఉన్నంత మేర ఓడించలేవు; లేకపోతే, రెండు నిబంధనలును సజాతీయ పఠనం ద్వారా రాజీ చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అందువల్ల, చూడవలసిన మరియు ప్రశంసించవలసిన విషయం ఏమిటంటే, సాధారణ శాసనము (విభాగము 24) మరియు ప్రత్యేక శాసనము (విభాగము 25) మధ్య ఏదైనా వైరుధ్యం లేదా అస్థిరత ఉందా, మొదటిది రెండోదానికి లొంగిపోవడానికి, మరియు అయినప్పటికీ, అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీని ఆదేశించడానికి ప్రత్యేక శాసనమును పట్టించుకోకుండా సాధారణ శాసనము ప్రకారం హైకోర్టుకు ఇంకా అధికార పరిధి ఉందా అని నిర్ధారించబడాలి. బదిలీ చేసే అధికారాన్ని సుప్రీంకోర్టుకు అప్పగించే ప్రత్యేక శాసనముకు. ఈ మాక్సిమ్ జనరలియా స్పెషలైబస్ నాన్ ఎలిమెంటెంట్ను వర్తింపజేయడానికి రెండింటి మధ్య అస్థిరత ఉండాలి.1976లో సి. పి. సి. లోని విభాగము 25 సవరణకు అనుగుణంగా సుప్రీంకోర్టుకు ప్రదానం చేయబడిన అధికార పరిధి, ప్రత్యేకమైనప్పటికీ, విభాగము 24 కింద హైకోర్టు అధికార పరిధిని కోరడం సంఘర్షణలో రాకపోవచ్చు మొదటి సాధారణ శాసనము రెండవ ప్రత్యేక శాసనముకు అడ్డంకిగా నిలువకపోతే , అధికార పరిధిని

అమలు చేసే అవకాశము అందుబాటులో ఉందని చెప్పవచ్చు మరియు విభాగము 25ని ఓడించకపోవచ్చు, మొదటిది కింద ఒసగబడిన కేసులో రెండవ దానిని హింసించకుండా అమలు చేయడానికి అధికార పరిధి ఇప్పటికీ అందుబాటులో ఉన్నట్లు కనుగొనబడితే.

38. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, సి. పి. సి. లోని సెక్షన్ 25 దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) వంటి కేసులలో ఒక అడ్డంకిగా పనిచేస్తుంది; అయితే, సి. పి. సి. లోని సెక్షన్ 25-దానిలో ఊహించిన పథకం ఉన్నప్పటికీ-గౌహతి హైకోర్టు వంటి సాధారణ హైకోర్టును ఖండించడానికి పూర్తి అడ్డంకిగా పనిచేయదు, దాని ప్రతిబంధకము 24 కింద ఒక దావాను, అప్పీల్ను లేదా ఇతర చర్యలను ఒక రాష్ట్రం నుండి మరొక రాష్ట్రానికి బదిలీ చేయాలనే ఉత్తర్వు కోసం కూడా, అటువంటి హైకోర్టు ఇప్పటికీ అధికార పరిధిని ఉపయోగిస్తున్న నాలుగు రాష్ట్రాల్లో రెండు సంబంధిత రాష్ట్రాలు అయితే. ఇది మేము రూపొందించిన అభిప్రాయం, కారణాల కోసం, మేము ఇప్పుడు ప్రతిపాదించుటకు ప్రయత్నిస్తాము.

39. రాజ్యాంగ మరియు చట్టబద్ధమైన నిబంధనలుకు సంబంధించిన వాస్తవిక మ్యాట్రిక్స్ నుండి, అస్సాం, నాగాలాండ్, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రాల్లోని కోర్టులు మరియు ట్రిబ్యునల్స్ ఆర్టికల్ 227 ప్రకారం గౌహతి హైకోర్టు పర్యవేక్షణలో మాత్రమే ఉండవని, అటువంటి రాష్ట్రాల్లోని అన్ని జిల్లా కోర్టులు మరియు కోర్టులు ఆర్టికల్ 235 ప్రకారం గౌహతి హైకోర్టు నియంత్రణకు లోబడి ఉంటాయి, అలాగే సిపిసి విభాగము 3 ప్రకారం అదే హైకోర్టుకు లోబడి ఉంటాయి. ఏ హైకోర్టు ఒక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్న దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను మరొక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేయకుండా చూసుకోవడం అనే ఖచ్చితమైన ఉద్దేశ్యంతో విభాగము 25ని సిపిసిలో చేర్చారు.దీనికి కారణం ఏమిటంటే, బదిలీ కోసం దరఖాస్తు చేయబడిన హైకోర్టుకు దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను దానికి అధీనంలో ఉన్న సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేసే శాసనము ద్వారా అధికారం ఉంది, అయితే పైన పేర్కొన్న వాటిలో దేనినైనా మరొక హైకోర్టు అధీనంలో ఉన్న సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేసే శాసన అధికారం దానికి లేదు. దుర్గేష్ శర్మ (పైన పేర్కొన్న) కేసులో ఎదుర్కోవాల్సిన అదే పరిస్థితి, మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు మరియు బొంబాయి హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్న సివిల్ కోర్టులు ఇందులో పాల్గొన్నాయి.రెండు న్యాయస్థానాలు వేర్వేరు న్యాయస్థానాలకు లోబడి ఉంటే, ఈ న్యాయస్థానానికి తీర్పు ఇచ్చే అవకాశం ఉంది. ఒక హైకోర్టుకు ఆ హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్న ఏ కోర్టులోనైనా పెండింగ్లో ఉన్న కేసును మరొక హైకోర్టు అధీనంలో ఉన్న కోర్టుకు బదిలీ చేసే అధికారం లేదు , అధికార పరిధి లేదా అధికారం లేదు మరియు బదిలీని ఆదేశించేది సుప్రీంకోర్టు మాత్రమే.బదిలీ కోసం దరఖాస్తు చేయబడిన హైకోర్టు, బదిలీ కోరబడిన సివిల్ కోర్టుపై ఆర్టికల్ 227 ప్రకారం పర్యవేక్షణ అధికారాన్ని కలిగి ఉండదని లేదా అటువంటి సివిల్ కోర్టును ఆర్టికల్ 235లో

సూచించిన స్వభావంపై హైకోర్టు ఎటువంటి నియంత్రణను ఉపయోగించే కోర్టుగా చెప్పలేమని అటువంటి నిర్ధారణకు కారణం స్పష్టంగా తెలుపును . అలాగే, అటువంటి సందర్భంలో, హైకోర్టు అధికార పరిధిని ఉపయోగించే భూభాగానికి మించిన సివిల్ కోర్టును అటువంటి హైకోర్టుకు అధీన న్యాయస్థానంగా పరిగణించలేము, అంటే సిపిసిలోని విభాగము 3ని అర్థం చేసుకోవాలి.

40. సిపిసిలోని విభాగము 25ని సమూలంగా మార్చడం ద్వారా మరియు దానిని పూర్తిగా కొత్త అవతారంలో ప్రదర్శించడం ద్వారా ఎస్ఓఆర్ మరియు రాజ్యాంగంలోని ఐదవ అధ్యాయం యొక్క నిబంధనల వెలుగులో తగిన పరిశీలన ఇవ్వాలి.అటువంటి పరిశీలనను ఇస్తూ, విభాగము 25ని ఆకర్షించడానికి ప్రాధమిక ప్రాముఖ్యత ఏమిటంటే, విచారణలో రెండు సివిల్ కోర్టుల (బదిలీదారు మరియు బదిలీ స్వీకరణ కోర్టుల) ప్రమేయం అని మేము భావిస్తున్నాము.

బదిలీ కోసం, ఇవి రెండు వేర్వేరు రాష్ట్రాల్లో మాత్రమే కాకుండా, అటువంటి ప్రతి రాష్ట్రంలోని హైకోర్టుల న్యాయ పర్యవేక్షణ మరియు పరిపాలనా నియంత్రణ అధికారానికి కూడా లోబడి ఉంటాయి.

41. విభాగము 25పై దృష్టి కేంద్రీకరించేటప్పుడు, విభాగము 24 (1) (బి) (ii) నిబంధనలను పూర్తిగా విస్మరించకూడదు.బదిలీ కోసం విభాగము 24 కింద ఒక దరఖాస్తుతో సంప్రదించినప్పుడు, హైకోర్టు, వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులు ఒక ఉత్తర్వు ఇవ్వడానికి హామీ ఇస్తాయనే సంతృప్తికి లోబడి, "దానికి అధీనంలో ఉన్న ఏ కోర్టుకైనా బదిలీ చేయడానికి" అధికారం కలిగి ఉంటుంది.ఈ పదాలకు అపారమైన ప్రాముఖ్యత ఉంది.బదిలీని ఆదేశించేటప్పుడు, హైకోర్టు ఒక దావాను, అప్పీల్ను లేదా ఇతర చర్యలను "ఏదైనా కోర్టుకు" బదిలీ చేయవచ్చు, అయితే సంబంధిత కేసు లేదా విషయం ప్రతిపాదించబడిన లేదా బదిలీ చేయాలనుకున్న ఏ కోర్టు అయినా, దానికి అధీనంలో ఉండాలి మరియు అట్టి విషయంతో వ్యవహరించడానికి సమర్థత కలిగి ఉండాలి అనే అడ్డంకిని దృష్టిలో ఉంచుకుని; అటువంటి కోర్టు అధీనంలో లేకుంటే లేదా సమర్థత లేనిట్లయితే, ఆ అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి అందుబాటులో ఉండదు.అయితే, బదిలీ చేయబడిన న్యాయస్థానం, హైకోర్టుకు అధీనంలో ఉన్నప్పటికీ, వేరే రాష్ట్రంలో ఉన్నట్లయితే, దాని సబ్-విభాగము (1) లోని క్లాజ్ (బి) లోని సబ్-క్లాజ్ (ii) కింద అధికారాన్ని ఉపయోగించలేమని విభాగము 24లో అటువంటి అడ్డంకి లేదు. ఇదే పరిస్థితి విభాగము 24 లోని సబ్ విభాగము (1) లోని క్లాజ్ (ఎ) తో.ఆర్టికల్ 235 తో చదివిన ఆర్టికల్ 227 కింద మరియు సిపిసి యొక్క విభాగము 3 కింద సివిల్ కోర్టు దానికి అధీనంలో ఉన్నంత కాలం అధికారం అందుబాటులో ఉంది. ఈ మేర, హైకోర్టు అత్యున్నత అధికారాన్ని కలిగి ఉంది, ఇది విభాగము 25 కింద సుప్రీంకోర్టు అధికారానికి కూడా లోబడి ఉండదు. అయితే, అస్సాం లేదా

నాగాలాండ్లోని కోర్టు నుండి త్రిపుర లేదా మణిపూర్ లేదా మేఘాలయలోని సివిల్ కోర్టుకు సివిల్ దావాను బదిలీ చేయడానికి, విభాగము 24 (1) (ఎ) మరియు 24 (1) (బి) (ii) కింద బదిలీ చేసే ఈ అధికారాన్ని గౌహతి హైకోర్టు ఉపయోగించదు, ఎందుకంటే 2012 నుండి ఈ రాష్ట్రాలు ఇకపై గౌహతి హైకోర్టులో భాగం కావు మరియు అప్పటి నుండి వాటికి సొంత హైకోర్టులు ఉన్నాయి.

42. హైకోర్టు-ఎంత పెద్దది అయినా, చిన్నది అయినా, పాతది అయినా, కొత్తది అయినా-ఈ కోర్టు ఎంత రాజ్యాంగబద్ధమైన న్యాయస్థానమో, శాసనము ద్వారా దానికి విస్తృతమైన అధికారాలు ఉన్నాయని సంబంధితులందరూ గ్రహించాల్సిన సమయం ఆసన్నమైంది.ఎటువంటి సందేహం లేదు, విభాగము 25 కింద ఉన్న అధికారం ఒక ప్రత్యేక అధికారం, కానీ దేశంలోని ఉమ్మడి హైకోర్టులు సీపీసీలోని విభాగము 24ని విభాగము 25 కింద అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీని ఆదేశించే సుప్రీంకోర్టు అధికారాన్ని ప్రత్యేకంగా అమలు చేయడానికి అందుబాటులో ఉన్నట్లుగా అర్థం చేసుకోకూడదు , తద్వారా రాష్ట్రాల మధ్య బదిలీకి సంబంధించిన అన్ని కేసులలో ఇది ప్రత్యేకంగా అమలు చేయబడుతుంది. ఇంకేమీ పరిశీలించకుండా వారి అధికార పరిధిలోని దేశంలోని ఉమ్మడి హైకోర్టులు కేవలం అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీలో పాల్గొనడాన్ని సూచించడం జరుగును.

43. 1962 చట్టము, తరువాత 1971 చట్టము మరియు చివరకు సవరణ చట్టము యొక్క నిబంధనలు కారణంగా అస్సాం మరియు నాగాలాండ్ రాష్ట్రాలు గౌహతి హైకోర్టును తమ ఉమ్మడి హైకోర్టుగా కలిగి ఉన్నాయి మరియు ఈ రెండు రాష్ట్రాల భూభాగాల్లోని అన్ని కోర్టులపై న్యాయ పర్యవేక్షణ అధికారాన్ని గౌహతి హైకోర్టు కలిగి ఉండి . గౌహతి హైకోర్టు అన్ని జిల్లా కోర్టులు మరియు వాటికి అధీనంలో ఉన్న కోర్టులపై పరిపాలనా నియంత్రణను కూడా నిర్వహిస్తుంది.భారతదేశ రాజకీయ పటంలో అస్సాం మరియు నాగాలాండ్ రాష్ట్రాలు బాగా గుర్తించబడిన ప్రాంతాలను కలిగి ఉన్నప్పటికీ, న్యాయ పరిపాలన ప్రయోజనం కోసం, రెండు రాష్ట్రాలు తప్పనిసరిగా గౌహతి హైకోర్టు అధికార పరిధికి లోబడి ఉంటాయి.గౌహతి హైకోర్టు వంటి ఉమ్మడి హైకోర్టులో ఉన్న అధికార పరిధి యొక్క ప్రత్యేక స్వభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, విభాగము 24 (1) లోని క్లాజులు (ఎ) మరియు (బి) కింద అందుబాటులో ఉన్న అధికారాన్ని కత్తిరించలేము, ఇందులో సుమోటో పవర్ ఉంటుంది.

44. రెండవది, శ్రీ బాల్గోపాల్ యొక్క తెచ్చిన వాదనను ఆమోదిస్తే,

ఇది అసాధారణమైన మరియు అసంబద్ధమైన ఫలితాలకు దారి తీస్తుంది. గౌహతి హైకోర్టు వంటి ఉమ్మడి హైకోర్టు, నాగాలాండ్ కోర్టు నుండి సివిల్ దావాను ఉపసంహరించుకునే పరిస్థితి ఉందని

సంతృప్తి చెందినట్లయితే, CPC యొక్క విభాగము 24 (1) (b) (i) అటువంటి దావాను ఉపసంహరించుటకు మరియు దానిని పరిష్కరించడానికి గౌహతి హైకోర్టుకు అధికారాన్ని ఇస్తుంది. సెక్షన్ 24 (1) (బి (ఐ) మొదటి భాగంలో ఉపయోగించిన క్రియ 'ఉపసంహరణ' అనియు , 'బదిలీ' కాదని మాకు తెలుసు; అలాగే, సెక్షన్ 24 లో నియమించబడిని సబ్-సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (బి)లో మూడు సబ్-క్లాజ్లలో 'ఉపసంహరణ', 'బదిలీ' మరియు తిరిగి బదిలీ అనబడే క్రియలను నిర్ధిష్ట లక్ష్యాలను పొందుటకు ఉపయోగిస్తుంది. అయితే, కేసును ఉపసంహరించుకోవడం అనేది ఎన్నడూ బదిలీని కలిగి ఉండదని దీని అర్థమా?'బదిలీ' అనే క్రియ, పైన తెలిపినట్లుగా ఒక ప్రదేశం నుండి మరొక ప్రదేశానికి ఎవరినైనా/ఏదైనా తరలించడం లేదా చేయడం అని అర్థం.ఒకసారి, ఏ కారణం చేతనైనా, ఒక ఫైల్ను ఒక ప్రదేశం నుండి మరొక ప్రదేశానికి తరలించడం, ఉపసంహరణ కారణంగా కావచ్చు, విస్తృత కోణంలో బదిలీ జరుగుట కావచ్చు. ఇప్పుడు, అస్సాం రాష్ట్రంలోని గౌహతిలో ఉన్న గౌహతి హైకోర్టు ప్రధాన పీఠం, విభాగము 24 (1) (బి (ఐ) ద్వారా ఒసగబడిన అధికారాన్ని ఉపయోగించుకొని , అటువంటి ఉపసంహరణ ప్రభావముతో, దావా సివిల్ కోర్టు, నాగాలాండ్ నుండి గౌహతిలోని ప్రధాన స్థానానికి బదిలీ చేయబడుతుంది. నాగాలాండ్లోని న్యాయస్థానం మరియు, బహుశా, పరిపాలనా సౌలభ్యం కోసం వేరే రిజిస్ట్రేషన్ నంబర్ను కేటాయించడం ఆ తరువాత దావాను దాని తార్కిక ముగింపుకు తీసుకెళ్లడానికి తదుపరి చర్య కోసం విభాగము 24 (1) (బి) పరంగా మూడు ఎంపికలు హైకోర్టుకు అందుబాటులో ఉన్నాయి. నాగాలాండ్లోని న్యాయస్థానం నుండి ఈ దావాను ఉపసంహరించుకుని, అస్సాంలోని గౌహతిలోని హైకోర్టు ప్రధాన పీఠం ముందు ఉంచిన తర్వాత, అది అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీ కేసు కాదా? సమాధానం బహుశా సానుకూలంగా ఉండకపోవచ్చు.ఈ విషయంలో పరిశీలించాల్సిన మరో అంశం ఏమిటంటే, ఉపసంహరించిన సివిల్ దావాను గౌహతి హైకోర్టు పరిస్కరించనిచో దావాను సబార్డినేట్ కోర్టు నుండి, ఒక సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక సివిల్ కోర్టుకు బదిలీ చేసినట్లు అవుతుందా ?. ఉన్నత న్యాయస్థానాలు రాజ్యాంగ న్యాయస్థానాలు, ఈ పదాన్ని అర్థం చేసుకున్న విధంగా ఉన్నత న్యాయస్థానము సివిల్ కోర్టు కాదు, కాబట్టి ఒక సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక సివిల్ కోర్టుకు కేసు బదిలీ చేయబడతాయి.ఏదేమైనా, అటువంటి దావాను ఉపసంహరించుకుని, చివరకు గౌహతి హైకోర్టు దాని ప్రధాన పీఠం వద్ద పరిష్కరించినట్లయితే, అది తప్పనిసరిగా దాని సాధారణ సివిల్ అధికార పరిధిని అమలు చేస్తుంది మరియు అనుసరించాల్సిన విధానం నిస్సందేహంగా సిపిసి నిబంధనలు ద్వారా మార్గనిర్దేశం సివిల్ కోర్టు నుండి కేసు చేయబడుతుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో, నాగాలాండ్లోని సివిల్ కోర్టు నుండి సివిల్ దావా ఉపసంహరణ జరిగిన తరువాత మరియు దానిపై నిర్ణయం తీసుకోవడానికి గౌహతి హైకోర్టు యొక్క రాజ్యాంగ మరియు చట్టబద్ధమైన అధికారాన్ని రద్దు చేయడానికి సిపిసిలోని విభాగము

25 లోని నిబంధనలును ఉదహరించవచ్చా? విచారణ సమయంలో, మేము ఈ పరిస్థితిపై శ్రీ బాల్గోపాల్ ను ఆహ్వానించి అతని స్పందనను కోరాము.అటువంటి పరిస్థితిలో, రాజ్యాంగం మరియు సిపిసి ద్వారా గౌహతి హైకోర్టుకు ఇవ్వబడిన అధికారాన్ని రద్దు చేయలేమని ఆయన వాదించలేకపోయారు మరియు సరియైనది కాదు. అందువల్ల, ప్రస్తుత కేసులో విభాగము 24 (1) (బి) (ఐ) గౌహతి హైకోర్టుకు ఇచ్చే అధికారాన్ని వినియోగించుకొని, చివరగా సివిల్ దావాను నాగాలాండ్ రాష్ట్రం నుండి హైకోర్టుకు బదిలీ చేస్తుంది, దీని ప్రధాన పీఠం అస్సాం రాష్ట్రంలోని గౌహతిలో ఉంటుంది.అటువంటి పరిస్థితి విభాగము 25 ద్వారా నియంత్రించబడదు మరియు సెక్షన్లు 24 మరియు 25 యొక్క సామరస్యపూర్వక పఠనంపై, విభాగము 25 అన్ని సందర్భాల్లో ఒక దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీని ఆదేశించే ఉమ్మడి హైకోర్టు అధికారానికి ఆటంకం కలిగించదని నిర్ధారించాలి.లేకపోతే, విభాగము 24 లోని సబ్-విభాగము (1) లోని సబ్ క్లాజ్ (i) పరంగా అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీ అనుమతించబడుతుందని గానీ సెక్షన్ 24లోని సబ్ సెక్షన్(1)లోని సబ్ సెక్షన్ (ii) ద్వారా బదిలీ అనుమతించబడదని నమ్మడం పొరపాటు అవుతుంది. సెక్షన్ 25 అటువంటి రాష్ట్రాలకు తమ సొంత హైకోర్టులు ఉంటే, తప్ప గౌహతి హైకోర్టు వంటి ఉమ్మడి హైకోర్టు విషయంలో వలెకాక, ఒక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టు నుండి మరొక రాష్ట్రంలోని సివిల్ కోర్టుకు ఏదైనా దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర చర్యలను బదిలీ చేయడాన్ని తప్పనిసరిగా నిరోధించడం అని అర్థమిచ్చునని మేము పునరుద్ఘాటించుచున్నాము.

45. రాజ్యాంగం శాసన వివరణకు సంబంధించి చట్టానికి సంబంధించిన గణనీయమైన విషయముకు సంబంధించిన ఏదైనా కేసును ఉపసంహరించుకునే అదే అధికారాన్ని రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 228 ద్వారా గౌహతి హైకోర్టుకు ఇవ్వబడింది. ఆర్టికల్ 228 ప్రకారం భావించిన ప్రకృతి పరిస్థితి ఉన్నట్లయితే, గువాహటిలోని గౌహతి హైకోర్టు ప్రధాన పీఠం నాగాలాండ్, మిజోరం మరియు అరుణాచల్ ప్రదేశ్ అనే మూడు రాష్ట్రాల్లో దేని నుండి అయినా అటువంటి కేసును ఉపసంహరించి మరియు రెండు చర్యలలో దేనిని ఎంచుకోవాలో నిర్ణయించవచ్చు. అది కూడా అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీ అవుతుంది.సహజంగానే, రాజ్యాంగం తనకు ఒసగబడిన అధికారాన్ని వినియోగించుకోవడానికి గౌహతి హైకోర్టుకు ప్రతిబంధకము 25 అడ్డంకిగా పనిచేయదు.

46. చివరగా, మా అభిప్రాయం ప్రకారం, సి. పి. సి. లోని 25వ విభాగాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ఒక విధానం న్యాయమైనది, ఆచరణాత్మకమైదీ, సహేతుకమైనదీ మరియు వాస్తవికమైనిది ఉండాలి.ప్రాథమిక హక్కుగా పరిగణించబడే "యాక్సెస్ టు జస్టిస్" కు ఆటంకపరచు కలిగించే విభాగము 25 యొక్క ఏదైనా పదజాలమును విడిచిపెట్టాలి.

సెక్షన్ 25 యొక్క సంకుచిత వివరణ, సెక్షన్ 24 కింద దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర కార్యకలాపాలను బదిలీ చేయడానికి గౌహతి హైకోర్టు వంటి ఉమ్మడి హైకోర్టు, అది అధికార పరిధిని ఉపయోగించే నాలుగు రాష్ట్రాలతో పాటు, భారీ భారాన్ని మోపగలదు మరియు ఈశాన్యంలోని సుదూర ప్రాంతాల కక్షిదారులకు అధిగమించలేని అడ్డంకిని కలిగించవచ్చు, అటువంటి బదిలీ కోసం ఈ కోర్టును ఆశ్రయించవలసి వస్తే, దానిని బదిలీ చేయడానికి ప్రతిపాదించబడిన సివిల్ కోర్టు దావా వేయబడిన రాష్ట్రం కాకుండా వేరే రాష్ట్రంలో ఉంది.అల్లర్లను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నించే, రాజ్యాంగానికి అనుగుణంగా, రాజ్యాంగ లక్ష్యాలను ప్రోత్సహించే, దేశ అవసరాలకు ప్రతిస్పందించే చట్టం శాసనము వివరణను అవలంబించాలి."యాక్సెస్ టు జస్టిస్" వాస్తవికంగా ఉండాలంటే, రాజ్యాంగం మరియు చట్టాల ద్వారా హామీ ఇవ్వబడిన ప్రజల హక్కుల యొక్క అత్యున్నత సంరక్షకులు/రక్షకులు అయిన సుప్రీంకోర్టు వారు నైతిక బాధ్యత వహించాలి మరియు కోడ్ యొక్క విభాగము 25 లోని గణనీయమైన భాగాన్ని పాండిత్య పద్ధతిలో అర్థం చేసుకోకుండా, "యాక్సెస్ టు జస్టిస్" ను వాస్తవికంగా అమలుచేసే పరిస్థితిని తీసుకురావాలి.

47. మిస్టర్ శర్మ యొక్క తెచ్చిన వాదన మిగిలి, ఉంది. దానిపై మేము ఏ మాత్రము ఆకట్టబడలేదు సిపిసిలోని 22 నుండి 25 వరకు ఉన్న సెక్షన్లు బదిలీలకు సంబంధించినవి అయినప్పటికీ, విభాగము 22 మరియు 23లను విభాగము 22లో ప్రతివాది పరిగణించిన పరిస్థితులలో అమలు చేయవచ్చు, మరియు మరెవరూ చేయలేరు, మరియు అటువంటి దరఖాస్తును స్వీకరించే అధికారం ఉన్న న్యాయస్థానం విభాగము 23లో సూచించిన న్యాయస్థానం.విభాగము 22, మా దృష్టిలో, ఫోరమ్ కన్వీనియన్స్ సిద్ధాంతాన్ని వర్తింపజేయడానికి బదిలీని అనుమతిస్తుంది మరియు వాస్తవాలపై మరియు బదిలీ కోసం దరఖాస్తు వాదుల సూచనల మేరకు ఉన్న పరిస్థితులలో ఇది వర్తించదు.

తీర్మానం

48. పైన పేర్కొన్న చర్చల దృష్ట్యా, ఈ సమస్యకు ఈ క్రింది విధంగా ముగింపు ఇవ్వబడుతుంది:

(i) విభాగము 25 యొక్క నిజమైన మరియు సరైన వివరణ ఏమనగా, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 214 ప్రకారం రెండు రాష్ట్రాలకు హైకోర్టు ఉన్న చోట దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర విచారణల అంతర్-రాష్ట్ర బదిలీకి ఇది వర్తిస్తుందని, ఆర్టికల్ 232 ప్రకారం రెండు రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టు ఉన్న చోట బదిలీకి ఇది వర్తించదని సిపిసిలోని విభాగము 25 తేల్చి చెప్పినది.

((ii) రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 231 ప్రకారం రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టు అయితే, సివిల్ కోర్టులు (బదిలీదారు మరియు బదిలీ స్వీకరించిన) రెండూ దానికి అధీనంలో

ఉంటే, సీపీసీలోని విభాగము 24 కింద ఉన్న అధికారాన్ని దావా, అప్పీల్ లేదా ఇతర కార్యకలాపాలను రాష్ట్రాల మధ్య బదిలీ చేయడానికి కూడా హైకోర్టు ఉపయోగించవచ్చు. ఈ తీర్పు ప్రారంభంలో రూపొందించిన ప్రశ్నలకు తదనుగుణంగా సమాధానం ఇవ్వబడుతుంది.

ఉపశమనము

49. ఈ చర్చ యొక్క కొనసాగింపు గూర్చి గౌరవంతో, చెప్పినదేమనగా సవాలు చేయబడిన గౌహతి హైకోర్టు తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులను జారీచేయునప్పుడు తప్పుడు విధానంతో ముందుకు సాగిందని, మేఘా జైన్ (పైన పేర్కొన్న) లో కూడా ఇటువంటి విధానం లోపభూయిష్టంగా ఉన్నట్లు కనుగొనబడిందని పేర్కొన్నవలేను. వివాదాస్పద తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు చట్ట ప్రకారము నిలబడదని మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడెను మరియు సివిల్ అప్పీల్ అనుమతించబడుతుంది. గౌహతి హైకోర్టు ఇప్పుడు తిరిగి కొత్తగా 24 కింద దరఖాస్తును దానిలోని కొత్తగా నిర్ణయించడానికి ప్రారంభించును.

50. పైన పేర్కొన్న ఉత్తర్వులను దృష్టిలో ఉంచుకుని, సిపిసి విభాగము 25 కింద బదిలీ పిటిషన్ పనికిరానిదిగా పరిగణించబడుతుంది; అందువల్ల, అది కొట్టివేయబడుతుంది.

51. సిపిసి విభాగము 24 కింద దరఖాస్తుకు సహేతుకమైన ప్రాధాన్యతనివ్వాలని మరియు దాని సౌలభ్యానికి లోబడి వీలైనంత త్వరగా దాన్ని పరిష్కరించాలని మేము గౌహతి హైకోర్టును అభ్యర్థిస్తున్నాము.

52. కక్షిదారులు తమ సొంత ఖర్చులను భరించాలి.

.......................న్యాయమూర్తి

(హృషికేశ్ రాయ్)

......................న్యాయమూర్తి

(దీపాంకర్ దత్త)

న్యూ ఢిల్లీ;

28 ఫిబ్రవరి, 2023.